ΕΤΟΣ Γ'. ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ (ΚΥΠΡΟΥ) 19 ΙΟΥΝΙΟΥ 1910 ΑΡΙΘ. 220

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἡ συνδρομὴ εἶνε προπληρωτέα ὑποχρεωτική:

Ἐτησία ἐν Κύπρῳ Σελλ. 10
Ἑξάμηνος » 6
Ἐτησία ἐν τῷ ἐξωτερικῷ » 12
Ἑξάμηνος » » 7

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Αἱ ἐπιστολαὶ τῇ Διευθύνσει. Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται. ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἀγορὰ Κύκκου ἀριθ. 34 Τιμὴ ἑκάστου φύλλου γρ. 2.

Ὑπεύθυνος Ἰδιοκτήτης ΕΦΡΑΙΜ Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΥΠΡΑΓΙΑΣ Η ΔΑΝΙΑ

Ἡ Δανία, γενέθλιος χώρα τοῦ Βασιλέως ἡμῶν περιβάλλεται ὡς ἐξαιρετικὸν ὑπόδειγμα θαυμασίας προόδου καὶ εὐημερίας γεωργικῆς καταστάσεως, μόνη ἐκ πασῶν τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἱκανὴ ὅπως συντηρῇ τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς ἀπὸ τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας καὶ τῶν συναφῶν ταύτῃ βιοτεχνιῶν, καὶ χωρὶς νὰ ἐκπατρίζωνται οἱ κάτοικοι αὐτῆς παρὰ τὰς δυσμενεῖς κλιματικὰς καὶ ἐδαφικὰς συνθήκας. Ὁ Κυπριακὸς λαὸς καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ ἠρύοντο πολλὰ καὶ λαμπρὰ μαθήματα πρὸς δημιουργίαν ἴσης εἰμὴ καὶ μείζονος εὐπραγίας καὶ προόδου, καθόσον μάλιστα αἱ παρ' ἡμῖν φυσικαὶ συνθῆκαι εἶνε πολλῷ κρείσσονες.

«Ἡ γῆ, λέγει ὁ κ. Howe ἐν τῷ Outlook τῆς Ν. Ὑόρκης, πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ εἶναι πλουσία. τὸ κλίμα δὲν εἶνε ἄριστον καὶ οἱ χειμῶνες εἶνε μακροί. Ὁ Δανὸς ὅμως χωρικὸς κατοικεῖ τὸν ἀγρόν του. Ἡ Δανία εἶνε χώρα ἀγροτῶν κτηματικῶν.

Τοῦτο εἶνε τὸ οἰκονομικὸν σχεδιάγραμμα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῆς. Ὁ Δανὸς χωρικὸς εἶνε χωροδεσπότης ἑαυτοῦ, καὶ τὴν Κυβέρνησίν του μετεχειρίσθη ὅπως προαγάγῃ τὴν ἀπόκτησιν γῆς παρὰ τοῦ λαοῦ.

«Περὶ τὸ 1850 εἶχον διοργανωθῆ πιστωτικαὶ ἑταιρεῖαι αἵτινες παρεῖχον κεφάλαιον εἰς τοὺς χωρικοὺς ἵνα ἀγοράζωσι γαίας. Αἱ ἑταιρεῖαι αὗται ἐλάμβανον μακροχρονίους ὑποθήκας διηκούσας ἀπὸ πεντήκοντα μέχρι ἑκατὸν ἐτῶν. Δυνάμει τοιούτων συμβολαίων οἱ χωρικοὶ πληρώνουσι χρεωλύσιον καὶ τόκον κατὰ δόσεις. Τῷ 1899 καὶ τῷ 1904 ἡ Πολιτεία ἐνεθάρρυνε τὴν κίνησιν ταύτην ἔτι μᾶλλον διὰ νόμων δι' ὧν ηὐκολύνθησαν οἱ μικροὶ χωρικοὶ νὰ δανείζωνται χρήματα ἀπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου καὶ δι' αὐτῶν ν' ἀγοράζωσι κτῆμα. Ἡ ἀξία της γῆς περιορίζεται εἰς £ 300 καὶ ἡ ἔκτασις τοῦ οὕτω ἀγοραζομένου κτήματος εἶνε ἀπὸ δκτὼ μέχρι δώδεκα πλέθρων (acre). Τὸ δέκατον μόνον τοῦ ἀναγκαιοῦντος χρήματος ὀφείλει νὰ ἐξεύρῃ ὁ ἀγοραστής. Ἡ Πολιτεία προκαταβάλλει τὰ λοιπὰ ἐννέα δέκατα καὶ ἐπιβαρύνει τὸν χωρικὸν μὲ τέσσαρα ἐπὶ τοῖς ἑκατόν· ἐν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸ ἐξ αὐτῶν διατίθεται εἰς χρεωλύσιον. Ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ νόμου ἐγένετο ἡ αὔξησις τῆς ἀξίας τῆς γῆς τῶν μεγάλων γαιοκτημόνων. Τὸ γενικὸν ὅμως ἀποτέλεσμα τῆς νομοθεσίας καὶ τῶν ἑταιρειῶν ἀμοιβαίας πίστεως ἦτο νὰ ἀνακόψῃ τὴν κίνησιν τοῦ λαοῦ ἀπὸς τῆς χώρας. Ἡ Δανία εἶνε ἡ μόνη χώρα ἐν ᾗ τοῦτο εἶνε ἀληθές.

Ἀγροτικὴ γαιοκτημοσύνη.

Πολὺ ὀλίγαι ὑπάρχουσιν αἱ ἐκμισθώσεις ἐν Δανίᾳ. Ὑπὲρ τοὺς 89 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸ γεωργοὶ εἶνε κύριοι ἰδίων γαιῶν καὶ καλλιεργοῦσι τὰ ἑαυτῶν κτήματα. Ἐν Ἀμερικῇ ἡ ἀναλογία τῆς γαιοκτημοσύνης εἶναι πολλῷ μικροτέρα. Καὶ ἡ γαιοκτημοσύνη ἐν Δανίᾳ εἶνε ἄγαν καταμεμερισμένη. Τὸ σύνολον τῶν κτημάτων εἶνε 250,000, ἐπὶ καλλιεργημένης ἐκτάσεως ὑπὲρ τὰ δέκα ἑκατομμύρια πλέθρα. Τὰ πολὺ μεγάλα κτήματα εἶνε λείψανα τῶν παλαιῶν τιμαριωτικῶν περιουσιῶν. Περιλαμβάνουσι τὸ ἓν δέκατον περίπου τῆς ὅλης γεωργουμένης ἐκτάσεως.

Τρία τινὰ ὑπάρχουσιν ἄτινα καθιστῶσι τὴν Δανίαν μοναδικήν: Πρῶτον εἶνε τὸ σύστημα τῆς ἀγροτικῆς γαιοκτημοσύνης· δεύτερον ἡ συνεργατικὴ κίνησις, ἥτις εἶνε σχεδὸν καθολική, καὶ τρίτον ἡ πολιτικὴ ὑπεροχὴ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως. Ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη αἰτία ὀφείλονται, ὁπωσδήποτε, εἰς τὴν πρώτην. Διότι ἡ γαιοκτημοσύνη κεῖται ἐν τῇ ρίζῃ τῆς δανικῆς ἐπιτυχίας.

Μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας του.

«Ὁ Δανὸς εἶνε ὁ ἄριστος ἐν τῷ κόσμῳ γεωργός. Τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας του εἶνε ἡ ἐντατικὴ καλλιεργία. Ἡ χώρα εἶνε λεπτομερῶς μεμερισμένη, ἡ μέση ἔκτασις τῶν κτημάτων, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὰ ἐννέα δέκατα τῆς γῆς εἶνε τρισκόντα ἐννέα πλέθρα. Περὶ τοὺς ἑκατονταπεντακισχιλίους ἀγρότας μετὰ μεγαλειτέρων κτημάτων ἀπὸ 13½ μέχρι 150 πλέθρων, οἵτινες κατέχουσι τὰ ἑπτὰ δέκατα τῆς χέρας, ζῶσι πολλῷ καλλιον τῶν μνησθέντων γεωργῶν. Καλλιεργοῦσι τὰς γαίας των ἐν μέρει διὰ μισθωτῶν, εἶνε ἐπαρκῶς πεπαιδευμένοι καὶ ἀφιεροῦσι μοῖραν τοῦ χρόνου αὐτῶν εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ εἰς τὰς συνεργατικὰς ἐπιχειρήσεις μεθ' ὧν συνδέονται. Ἀποτελοῦσι τὴν ἰθύνουσαν τάξιν ἐν τῇ Πολιτείᾳ, καὶ εἶναι συνετοὶ ὅσον ὁ ἐκ παραδόσεως Ἰουδαῖος καὶ οἰκονόμοι ὡς ὁ Σκῶτος. Ἐπιτηροῦσι τὰ πολιτικὰ τῆς ἐπαρχίας των καὶ πλειονοψηφοῦσιν ἐν τῇ Βουλῇ. Γνωρίζουσι πάντα περὶ τῆς μάλιστα τεχνικῆς καλλιεργίας, εἶνε ἐξωκειωμένοι πρὸς τὰς τρεχούσας τιμάς, εἶνε μᾶλλον ἐπιτήδειοι μηχανικοὶ καὶ καλοὶ χημικοί. Εἶνε κεκορεσμένοι γνώσεων γεωργικῶν καὶ δὲν καταβιβάζεται ἐν τῇ φιλοδοξίᾳ νὰ εἶνε πλούσιοι ἢ νὰ ἀποκτῶσι πλείονα γῆν. Μόνη φιλοδοξία των εἶνε ὅπως γένωνται καλοὶ γεωργοί.

Ἡ Δανία κτηνοτροφικὴ ἀγορά.

Ὁ Δανὸς κατοικεῖ τὴν γῆν του γαλακτοκομικὴν ἐπαυλιν. Ἡ Δανία καλλιεργεῖται ὡς ἀγορὰ κτηνοτροφική. Κύρια προϊόντα εἶνε βούτυρος, ὠά, χοίρειον κρέας τεταριχευμένον, ὀρνίθια καὶ κολὰ γένη. Πρὸ μιᾶς γενεᾶς, ὁ Δανὸς ἠναγκάζετο διὰ ἐξοντώσεως ὑπὸ τῶν σιτοφόρων πεδιάδων τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας. Ὁ Δανὸς ὅμως ἀγρότης ἔχει αὐτοπεποίθησιν καὶ εἶνε φανατικὸς θιασώτης τῆς ἐλευθέρας ἐμπορίας. Ἐμελέτησε τὰς ξένας ἀγοράς. Εὗρεν ὅτι ἡ Ἀγγλία ἀγοράζει τὸν βούτυρον τὰ ὠὰ καὶ τὸ χοίρειον ἐξ Ἰρλανδίας Ἀπέστειλεν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν χώραν ταύτην ἵνα ἐξετάσῃ πῶς ἡ Ἰρλανδία πωρῆγε τὰ εἴδη ταῦτα. Ἡ Βουλὴ τότε καὶ ὁ λαὸς ἐπεδόθησαν εἰς τὸ ἔργον ὅπως μετοβάλωσι τὴν Δανίαν εἰς ἀγορὰν κτηνοτικήν. Τοῦτο ἐγένετο πρὸ ἑνὸς τετάρτου αἰῶνος. Οἱ Δανοὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆγον καλλίτερον βούτυρον, καλλίτερον χοίρειον, καλλίτερα ὠὰ ἢ οἱ Ἰρλανδοί. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὀλίγα ἔτη οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν τεσσάρων εἰδικῶν ἐπιτροπειῶν μετέβησαν εἰς Δανίαν ἐξ Ἰρλανδίας καὶ Σκωτίας ἵνα μάθωσι πῶς γίνεται τοῦτο. Διότι οἱ Δανοὶ κατέκτησαν τὴν ἀγορὰν τῆς Ἀγγλίας. Κατώρθωσαν δὲ τοῦτο βελτιώσαντες τὰς Ἰρλανδικὰς μεθόδους.

«Ἡ Δανία ἐξάγει ἤδη εἰς Γερμανίαν, Ἀγγλίαν, Ν. Ἀμερικὴν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Φιλιππίνας.

Ἡ γεωργία τεχνικὴ ἐπιχείρησις.

«Οἱ πλεῖστοι τῶν ἵππων καὶ τῶν βοῶν ἐξάγονται εἰς Γερμανίαν. Τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐξαγωγῆς γίνεται εἰς Ἀγγλίαν. Τὸ σύνολον τῆς ἐξαγωγικῆς ἐμπορίας εἶνε £75 δι' ἕκαστον κτῆμα, ἐξ ὧν 133.000 ἐκ τῶν 250,000 ἔχουσιν ἔκτασιν 13 1)2 πλέθρα καὶ μέσην πλευρὰν 3.6 πλέθρα, ἡ μέση δὲ ἔκτασις πάντων τῶν κτημάτων κοθ' ἅπασαν τὴν χώραν εἶνε 43 πλέθρα.

«Ὁ Δανὸς γεωργὸς εἶνε ἔμπειρος. Εἶνε ὡσαύτως σπουδαστικός. Ἐσπούδασε τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἵππων μέχρι οὗ μάθῃ τὸ ἄριστον πλεονέκτημα ὅπερ ἠδύνατο νὰ προκύψῃ, καὶ τίνος δεῖται ὁ Γερμανός: Τὸ αὐτὸ ἀληθεύει διὰ τοὺς βόας, τοὺς χοίρους καὶ τὰ ὀρνίθια. Γνωρίζει ἀκριβῶς πῶς πρέπει νὰ τρέφηται μία ἀγελὰς ἵνα ἀποδίδῃ τὸν ἄριστον βούτυρον, πῶς νὰ διατρέφῃ τοὺς ἀρίστους χοίρους. Παρασκευάζει τὸν βούτυρόν του καὶ παράγει ὠὰ ὁμοιομόρφου πάντοτε ποιότητος. Συσκευάζει ταῦτα οὕτως ὥστε νὰ τέρπῃ ἡ θέα των, βοηθεῖται δὲ ὑπὸ τῆς Πολιτείας κατὰ τρόπους ἀναριθμήτους. Ἡ Πολιτεία εἶνε πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν του.

Ἡ συνεργατικὴ κίνησις.

«Ἄλλος μέγας παράγων εἶνε ἡ συνεργασία. Ὁ Δανὸς γεωργὸς ἀπολαμβάνει ὁλόληρον τὴν παραγωγήν του, ἀπολύτως ὁλόληρον. Ἡ Πολιτεία εἶνε κάτοχος τῶν σιδηροδρόμων καὶ προστατεύει τὸν γεωργὸν κατὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως· αὐτὸς δὲ ὁ ἴδιος ἐκτελεῖ πάσας τὰς μεθόδους τῆς παραγωγῆς, τῆς διανομῆς, καὶ τῆς συναλλαγῆς. Ἡ συνεργατικὴ κίνησις ἤρξατο μετὰ τῆς γαλακτορίας. Μέχρι τοῦ 1880 ἕκαστος γεωργὸς παρεσκεύαζε τὸν βούτυρόν του. Ἐστοίχιζε πολὺ καὶ ἡ παραγωγή του δὲν ἦτο ὁμοιόμορφος. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον νέον μέσον ἐπενοήθη διὰ τὴν βουτυροποιίαν. Ἀριθμός τις γεωργῶν ἠνώθησαν καὶ ἠγόρασαν μίαν μηχανήν. Ἡ ἐπιτυχία της ὑπῆρξεν ἄμεσος. Ἄλλαι κῶμαι ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα Σήμερον ὑπάρχουσι 1,047 συνεργατικὰ γαλακτοκομεῖα, ἀριθμοῦντα 158,000 μέλη Ὑπάρχουσι περὶ τὰ 200 γαλακτοκομεῖα ἰδιωτικά. Ἐννενήκοντα πέντε ἐκ τούτων ἐκατὸ ἐκ τῶν γεωργῶν εἶνε μέλη τῶν συνεργατικῶν γαλακτοκομείων, ἅτινα ἀποστέλλουσι βούτυρον ἀξίας £200000 καθ' ἑβδομάδα εἰς Ἀγγλίαν.

«Ἡ Δανικὴ Συνεργατικὴ Ἑταιρεία ἐξαγωγῆς ὠῶν ἐνέκτο τὸ δεύτερον σωματεῖον. Διωργανώθη τῷ 1895 καὶ περιλαμβάνει σήμερον 57,000 μέλη. Τὰ ὠὰ συνδέονται καὶ σφραγίζονται εἰς τοπικὸν κύκλον, καὶ ἀποστέλλεται εἰς εὐρυτέρους κύκλους πρὸς ἐξαγωγήν. Τῷ 1908 ἡ ἐξαγωγὴ ὠῶν ἀνέβασε £1,320,000. Τὰ δανικὰ ὠὰ ἀπολαμβάνουσι φανταστικῶν τιμῶν, διότι εἶνε πάντοτε νωπὰ καὶ ἐπιμελῶς διαβαθμισμένα.

«Ὁ χωρικὸς εἶνε ὡσαύτως τραπεζίτης ἑαυτοῦ. Ὑπάρχουσι 536 συνεργατικὰ ταμιευτήρια ἐν τῇ χώρᾳ, εἰς ἃ ὁ γεωργὸς ἐνασχολούμενος τὰς οἰκονομίας του καὶ εἰς ταῦτα προσφεύγει ὁσάκις ἔχει ἀνάγκην δανείου. Αἱ ἀποταμιεύσεις τῷ 1906 ἀνῆλθον εἰς 41,700,000 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν καταθετῶν ἦτο 1,392,000 (ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, μετὰ μέσης καταθέσεως £41. Ἡ συνεργατικὴ ὅμως ἱστορία δὲν περατοῦται ἐδῶ. Ὁ γεωργὸς ἐκτελεῖ τὰς ἀγοράς του χονδρικῶς. Διὰ τῶν ἀγοραστικῶν τούτων ἑταιρειῶν ἀγοράζει τὴν φυρβὴν τῶν ἀγελάδων του, καὶ πᾶν ὅ,τι καταναλίσκει τὸ λαμβάνει εἰς τὴν ἀγοραστικὴν τιμήν του. Ἀγιοράζεται τοῦτο ὑπὸ κεντρικῶν πρακτορείων ἀποτελουμένων ἐξ ἀντιπροσώπων τοπικῶν πρακτορείων. Τὰ ἐμπορεύματα διανέμονται εἶτα εἰς τὰς διαφόρους ἀποθήκας ὧν μία ὑπάρχει ἐν ἑκάστῳ χωρίῳ. Οὕτω προμηθεύεται τὰ τρόφιμά του καὶ πάντα τὰ ἐφόδιά του. Ἐξοικονομεῖ οὕτω τὰ κέρδη τοῦ μεταπράτου καὶ τοῦ μικροπωλητοῦ. Αἱ συναλλακτικαὶ πράξεις τῶν ἀγοραστικῶν ἑταιρειῶν τῷ 1907 ἀνῆλθον £2,500,000.

«Τί ἐκ πάντων τούτων διδασκόμεθα;»

Πρῶτον ἀποδεικνύει τὴν ἰθύνουσαν ἐπίδρασιν συστήματος γαιοκτησίας ἐπὶ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ Δανία εἶνε χώρα δημοκρατική, πεφωτισμένη καὶ αὐτοκυβέρνητος ἐπειδὴ τὸ μέγα πλῆθος τοῦ λαοῦ ἐνδιαφέρονται περὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ Γαλλία, ἡ Ὁλλανδία καὶ ἡ Ἑλβετία ἀποδεικνύουσι τὸ αὐτό. Δεικνύει πρὸς τούτο ὅτι ἡ πτωχεία δύναται νὰ περισταλῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον καὶ ἡ εὐημερία παντὸς τοῦ λαοῦ νὰ προαχθῇ ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς βοηθείας καὶ τῆς συνεργασίας. Αὐτοὶ ἔτι οἱ μισθοὶ ἐν τῇ πόλει ρυθμίζονται ὑπὸ τῆς γεωργικῆς καταστάσεως. Ἡ εὐμάρεια ἐν ᾗ βιοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἐν τῇ ἐπαύλει καὶ ἀποκτῶσιν ἴδια κτήματα ἀναγκάζουσι τοὺς ἐκμισθωτὰς ὅπως συναγωνίζωνται μετὰ τῆς γῆς διὰ τὴν ἐργασίαν της. Τὸ ζήτημα τῆς γῆς κεῖται οὕτω ἐν τῇ ρίζῃ τοῦ ζητήματος τῶν μισθῶν.

Πλεῖον τούτου· ὁ Δανὸς γεωργὸς ὑπολογίζει ὅτι εἶνε ἐξίσου παραγωγὸς καὶ καταναλωτής, ἐδιδάχθη ὅτι ἡ ἐπιτυχία ἐν τῇ γεωργίᾳ εἶνε ἀποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν του. Δὲν καταπιέζεται ὑπὸ συνδικάτων (trusts) ἢ ὑπὸ μονοπωλίων. Ὑπάρχει ἱκανὸς διαγωνισμὸς ἐν τῷ κόσμῳ ὅστις τὸν ἀναζητεῖ ὅπως τὸν καταστήσῃ ἱκανὸν νὰ συλλέγῃ νὰ εἶνε ἄξιος νὰ εὑρίσκῃ ὅ,τι ἄριστον παρέχει ὁ κόσμος καὶ εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τιμήν.

«Ἡ μικρὰ Πολιτεία τῆς Δανίας δεικνύει ὅτι ἡ παλαιὰ φιλοσοφία καὶ ὁ ἀτομισμὸς κατέπεσον, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐνέργειαι οὐς τὸ Κράτος αὐτὸ πρέπει ν' ἀναλαμβάνῃ ἵνα προστατεύῃ τὸν λαὸν καὶ προάγῃ τὴν κοινὴν εὐημερίαν.

ΤΟ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

—Πῶς κρίνει αὐτὴν ἡ Α. Π. ὁ Μητροπολ. Κιτίου κ. Μελέτιος Μεταξάκης.

Εἴχον ἤδη πληρωθῆ πάσαι αἱ στῆλαι τοῦ «Κυπριακοῦ Φύλακος» ὅτε ἐλάβομεν ἐξ Ἱεροσολύμων τῇ π. ἑβδομάδι τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ ζητήματος, καὶ διὰ τοῦτο ἠρκέσθημεν εἰς σύντομον καὶ περικτικὴν μνείαν ταύτης πρὸς παρηγορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ, ἐν μέσῳ τοῦ ρογδαίου χειμῶνος τῶν ἐθνικῶν δοκιμασιῶν.

Ἐπειδὴ τὸ Ἱεροσολυμιτικὸν ζήτημα κέκτηται πανελλήνιον σημασίαν ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἐπάναγκες ἐνομίσαμεν ἵνα κατέλθωμεν εἰς Δάρνακα καὶ μάθωμεν τὴν γνώμην ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου κ. Μελετίου Μεταξάκη, πρωταγωνιστοῦ ὡς γνωστὸν δι' ἕλκης τῆς τελευταίας ἐξελίξεως τοῦ ζητήματος τούτου.

Καθὰ γράφει ἡμῖν ὁ ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπιστείλας φίλος τὸ ἀντίτυπον τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως, ἐν τῷ κυβερνητικῷ ἐγγράφῳ δι' οὗ ἀνεκοινώθη εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἡ ἐν λόγῳ ἀπόφασις εὔφημος γίνεται μνεία τοῦ ὀνόματος τοῦ *Ἀρχιμ. Μεταξάκη Ἐφ.* ὡς παρασχόντος τῇ Κυβερνήσει τὰς ἀναγκαίας διαφωτιστικὰς πληροφορίας ἐπὶ τῶν αἰτημάτων τῶν Ἀραβοφώνων ἐν Παλαιστίνῃ. Ἡ γνώμη ἄρα τῆς Α. Παναγιοτάτης καὶ τῆς Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως εἶνε ἐπάναγκες ὅπως γνωσθῇ εἰς ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν δημόσιον.

Ἡ Α. Π. ἄσμενος ἤκουσε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεως ἡμῶν διαβεβαιώσας ὅτι οὐδεμίαν ἔχει δυσκολίαν ὅπως ἐκθέσῃ ἡμῖν ἐλευθέρως καὶ διεξοδικῶς τὴν γνώμην Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἣν εἶχε λάβει καὶ μελετήσει ἐγκαίρως, προτίθεται δὲ καὶ ἐκτενῆ περὶ ταύτης νὰ συντάξῃ πραγματείαν.

«Τὴν ἀπόφασιν κατέχω ἀπὸ δύο ἡμερῶν καὶ ἐγὼ, ἐξηκολούθησεν ἡ Α. Πανιερότης, οὐ μόνον ἐν Ἑλληνικῇ μεταφράσει ἀλλὰ καὶ ἐν πρωτοτύπῳ τουρκικῷ κειμένῳ. Πάντως ὅμως ἐν τῇ ὑπ' ὄψει ἡμῶν Ἑλληνικῇ μεταφράσει περιέχονται πάντα τὰ στοιχεῖα πρὸς διατύπωσιν γνώμης ἐπὶ τῆς ἀξίας τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως τοσοῦτο μᾶλλον καθ' ὅσον τὸ περιεχόμενον αὐτῆς προεγίνωσκον ἀπὸ τῆς ἐν Κων)πόλει διατριβῆς μου. Διότι πρέπει νὰ γνωρίζητε καὶ τοῦτο, ἡ ἀπόφασις ἐληφθη κατὰ Ἰανουάριον, οὐχὶ πολὺ μετὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ὑπὸ τὸν Χακκὴ Πασσᾶν Ὑπουργείου· ἐθεωρήθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου φρόνιμον ν' ἀναβληθῇ ἡ κοινοποίησις μετὰ τὴν περίοδον τῶν ἑορτῶν, τὸ μὲν πρὸς ἀποφυγὴν ἀφορμῆς διαταράξεως αὐτῶν, τὸ δὲ ὅπως ἐσθῇ καιρὸς εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἵνα πεμψῃ εἰς Ἱεροσόλυμα Διοικητὴν μετὰ στιβαρᾶς χειρὸς ὅπως ἐπιβάλῃ τὸν σεβασμὸν εἰς τοὺς νόμους καὶ τὰς κυβερνητικὰς ἀποφάσεις. Ἰξεστω δὲ μοι, παρεκβατικῶς, εὐκαιρίας δοθείσης νὰ πληροφορήσω ὑμᾶς ὡς Κύπριον δημοσιογράφον καὶ χρονογράφον ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο τῆς ὁριστικῆς λήψεως τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως συνδέεται πρὸς τὴν ἐν Κύπρῳ παρουσίαν μου ὡς Μητροπολίτου Κιτίου. Διότι τρεῖς ἑβδομάδας πρότερον ἐὰν ἐγίνετο ἡ ἐκλογή μου ὡς Μητροπολίτου Κιτίου, θὰ μοι ἦτο ἀδύνατον νὰ ὑποκύψω εἰς αὐτὴν, οὐχὶ διότι ἀπ' ἐμοῦ ἐξήρτητο ἡ τοῦ ζητήματος λύσις, ἀλλὰ διότι ἤμην ὑποχρεωμένος νὰ παραμένω ἐν ᾗ ἔτυχον εὑρεθεὶς θέσει τὸ κατὰ δύναμιν πράττων ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἱερᾶς μου Ἀδελφότητος. Εἶχον ἄλλως τε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐλκύσω ἐπ' ἐμαυτὸν τὴν προσοχὴν τῶν ἀρμοδίων κυβερνητικῶν προσώπων ἅτινα, καίπερ διαμαρτυρομένου τοῦ Πατριάρχου Δαμιανοῦ ἐξ Ἱεροσολύμων καὶ καταγγέλλοντός με ὡς διδόντος ἀφορμὴν διὰ τῶν δημοσιευμάτων μου εἰς τὸ νὰ καταλαμβάνουν οἱ Ἀραβόφωνοι τῆς Ἱερουσαλὴμ τὰ διάφορα Μοναστήρια, δὲν ἔπαυον νὰ μὲ προσκαλῶσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ζητοῦντα πληροφορίας καὶ διασαφήσεις ἐπὶ πάντων ἐκείνων τῶν σημείων τοῦ δυσνοήτου ἀληθῶς διὰ τὸ περίπλοκον καὶ λεπτοπίλεπτον αὐτοῦ ζητήματος. Τῇ 20 ὅμως Φεβρουαρίου ὅτε ἐτελέσθη ἡ ἐκλογή μου, τὸ περιεχόμενον τῆς λεχθείσης ἀποφάσεως μοὶ ἦτο ἤδη ἐγκαίρως γνωστὸν, ἡ δὲ εὐχαρίστησις ἣν ὑμεῖς σήμερον αἰσθάνεσθε εἶναι κτῆμα ἰδικόν μου ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου μηνός.»

—Ὥστε εὑρίσκετε, Πανιερώτατε, καθόλου ἱκανοποιητικὴν τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου;

—Δὲν θὰ σᾶς δώσω ἄμεσον ἀπάντησιν, ἀλλὰ θὰ θέσω πρὸ ὑμῶν τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα ὅπως σχηματίσητε ἰδίαν κρίσιν ἀσφαλῆ.

Οἱ Ἀραβόφωνοι Ὀρθόδοξοι τῆς Παλαιστίνης νομίσαντες ὅτι ἠδύναντο νὰ ἐπωφεληθῶσι τὸ γεγονὸς τῆς μεταπολιτεύσεως ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ Κράτει πρὸς ἀπέλασιν ἐκ Παλαιστίνης παντὸς ὅ,τι ἑλληνικὸν διετύπωσαν σειρὰν ἀξιώσεων, ὧν βάσεις ἐτέθησαν αἱ ἀκόλουθοι ἀρχαί:

α') Τὸ νῦν ἐν Παλαιστίνῃ Ἐκκλησιαστικὸν Ὀρθόδοξον καθεστὼς ἱστορικῶς συνδεόμενον μετὰ τῆς ἀπολυταρχίας πρέπει νὰ συγκαταλυθῇ μετ' αὐτῆς.

β') Τὰ ἐν Παλαιστίνῃ Ἱερὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶνε ἰδιοκτησία τῶν Χριστιανῶν τῆς Παλαιστίνης ὅπως τὰ ἱερὰ οἱασδήτινος Ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας θεωροῦνται ἰδιοκτησία τοῦ πληρώματος τῆς περιφερείας ταύτης.

γ') Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλὴμ, ἅτε δὴ Πατριαρχεῖον πρέπει νὰ διοικῆται ὡς τὸ τῆς Κ) πόλεως τ. ἔ. τῇ συμμετοχῇ καὶ λαϊκῆς ἀντιπροσωπείας.

Ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων, ὄπισθεν τῶν ὁποίων ἀφανῶς ἐκρύπτετο ἡ ἰδέα τῆς ἀραβικῆς ἐθνότητος ἐξεκολάφθησαν καὶ ἐχρωματοθησαν, μεθ' ὑπερβολῶν καὶ ἐκτροχιάσεων ἐν τῇ ἐξελίξει, αἱ διατυπωθεῖσαι ἀξιώσεις περὶ διοικήσεως τῆς προσκυνηματικῆς περιουσίας ὑπὸ ἐπιχωρίων διοικητικῶν συμβουλίων, περὶ συστάσεως Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, περὶ διοικήσεως ὑπ' αὐτοῦ πάντων τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Πατριαρχείου περὶ μὴ εἰσδοχῆς εἰς τὴν Ἁγιοταφ. Ἀδελφότητα μελῶν ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως αὐτοῦ, περὶ κατατάξεως εἰς τὴν Ἀδελφότητα πάντων τῶν εἰς τὸν μοναχικὸν βίον ἀξίων ἰθαγενῶν, περὶ συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τὰς ἐκλογὰς Πατριάρχου, Ἀρχιερέων, Ἀρχιμανδριτῶν, Ἱερέων, διακόνων ὑπὸ τοῦ λαοῦ, περὶ ἐγκαθιδρύσεως χοροῦ ψαλτῶν ἀραβικοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς προσκυνήμασι, περὶ παρεδρείας ἐν τῇ Ἱ. Συνέδρῳ ἐγγάμων ἰθαγενῶν ἱερέων, περὶ καταργήσεως παντὸς ἐθνικοῦ προνομίου μεταξὺ ἐκείνων ἐφ' ὧν ἐφαρμόζεται ἡ προσηγορία «Ὀρθόδοξοι ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι» καὶ τέλος περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν ὑπαρχόντων βερατίων καὶ Κανονισμῶν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ περιληφθῶσιν ἐν αὐτοῖς αἱ ὡς ἄνω ἀξιώσεις καὶ διατάξεις αὐτῶν.

Εἰς τὰς ἀρχὰς ταύτας καὶ τὰς ἀξιώσεις ἡμεῖς ἀντετάξαμεν τὰς ἀκολούθους ἀρχάς:

α) Τὸ προσκυνηματικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἐν Παλαιστίνῃ καθεστὼς, αἰωνόβιον ὄν, δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὰς ἐν τῷ Κράτει μεταπολιτεύσεις, ἐπὶ πλέον δὲ ἀποτελεῖ ὅρον διεθνοῦς συνθήκης, τῆς Βερολινείου.

β) Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐδημιουργήθη ἐξ ἀρχῆς ἐξ ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμ. Συνόδων καὶ ὑφίσταται ὡς τοιοῦτο χάριν τῶν Προσκυνημάτων.

γ) Τὰ προσκυνήματα ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν ὡς ἱδρυμάτων, μέχρι σήμερον φέρουσι τὸν τύπον Μοναστηρίων ἑπομένως τὸ ἰσχύον ἐπ' αὐτῶν δίκαιον ἐ

ότουβαιότητος, δὲν δύνανται νὰ ἐ[illegible] χωσι χ[illegible] ἐπιτ[illegible], οἱ δὲ αἰώνες [illegible] αὐτῶν δι' ἔγγραφ[illegible] κτήσεως, [illegible] ὑπὲρ [illegible] νων λαϊκ[illegible] κῶν κα[illegible] κατη[illegible] θηκ[illegible] σμένω..

Παραβλ[illegible] ταύτας [illegible] πόφασιν [illegible] περὶ τῆς [illegible]

«Ἐπειδὴ [illegible] ἀνάγκας, ἐν τοῖς Ὑμ[illegible] Βερατίου [illegible] ἔστι δ Πατ[illegible] κατέχει καὶ διοικεῖται [illegible] Πατριαρχείου ὡς κατεῖχον καὶ διεχειρίζοντο αὐτὰ οἱ προηγούμενοι, διαλαμβάνεται δὲ ἐν αὐτοῖς ἔτι οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἐπέμβασις ἐκ μέρους οἱουδήτινος καὶ ἐπειδὴ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ προσκυνήματα τῆς Ἱερουσαλὴμ δὲν κέκτηνται τοπικὸν χαρακτῆρα, ἀλλὰ μετὰ τούτων πάντες οἱ ὀρθόδοξοι ὀθωμανοὶ ἔχουσι σχέσιν, διὰ ταῦτα ἡ σύστασις τοιούτου (δηλαδὴ κατὰ τὸ ἐν τῷ Οἰκουμεν. Πατριαρχείῳ) Συμβουλίου καὶ ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ διευθύνσει τῶν μοναστηρίων, τῶν προσκυνημάτων καὶ εἰσοδημάτων αὐτῶν ἀποτελεῖ ἀνατροπὴν τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος, ἐναντίον τῆς σαφηνείας τοῦ ὑψηλοῦ Βερατίου, τοῦθ' ὅπερ προσβάλλει τὰ προνόμια τοῦ εἰρημένου Πατριαρχείου. Ὡσαύτως, ἐξακολουθεῖ ἡ ἀπόφασις, ὁ Κανονισμὸς τοῦ Πατριαρχείου ἁρμόζει εἰς τὴν ἰδικήν καὶ ἐξαιρετικὴν θέσιν αὐτοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἀποτελοῦντος Μοναστήριον καὶ τοιουτοτρόπως ἔχει τινὰς παραχωρήσεις, ὧν στεροῦνται αἱ λοιπαὶ πνευματικαὶ περιφέρειαι.

Πληρεστέραν καὶ σαφεστέραν ἀπόφασιν ἐπικυρωτικὴν τῶν ἀρχῶν ὑπὲρ ὧν ἡ Ἀδελφότης τὸν ἀγῶνα διεξήγαγε δὲν ἠδυνάμεθα οὔτε νὰ ἐπιθυμῶμεν Ἐὰν εἰς ταῦτα προσθέσητε τὴν ρητὴν ἀπόκρουσιν τῶν ἀξιώσεων περὶ ἀναθεωρήσεως τοῦ Κανονισμοῦ, ὁμολογουμένου ὡς «συνᾴδοντος πρὸς τὰς περιστάσεις καὶ ἐπιτοπίους ἀνάγκας» περὶ θεσπίσεως νέου τρόπου ἐκλογῆς Πατριάρχου, τοῦ νῦν ὑπάρχοντος ἀναγορευθέντος ὡς «καθεστῶτος», περὶ παρεδρείας ἐν τῇ Συνόδῳ ἱερέων ἐγγάμων παρὰ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς Ἀρχιμανδρίτας, περὶ διορισμοῦ πάντων τῶν Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων ἐν ταῖς ἕδραις αὐτῶν, περὶ ἐκλογῆς τῶν ἀρχιερέων, ἱερέων ὑπὸ τοῦ ποιμνίου, περὶ συστάσεως χοροῦ ἀραβικοῦ ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως καὶ τοῖς λοιποῖς προσκυνήμασιν, περὶ μὴ ἐξαρτήσεως τῆς πτώσεως τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τὰς γνώμας τῶν ἐντοπίων ἱερέων καὶ τῶν προϊόντων τῆς κοινότητος αὐτῶν, ἔχετε ὅλα τὰ εὐνοϊκὰ σημεῖα τῆς ἀποφάσεως.

—Περιμένω ν' ἀκούσω, Πανιερώτατε, τὴν γνώμην σας καὶ ἐπὶ τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς, διότι μοὶ φαίνεται σκιερὸν τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως. Ἂν δὲν ἀπατῶμαι ἡ μικτὴ Ἐπιτροπὴ παρουσιάζεται ὡς καινοτομία εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Παλαιστίνης.

—Ὄχι ἐξ ὁλοκλήρου. Ὡς γνωρίζετε, τὸ ζήτημα τῶν ἀξιώσεων τῶν ἀραβοφώνων τῆς Παλαιστίνης δὲν εἶναι νέον. Ἐνεφανίσθη ὡς συνέπεια τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος, καὶ μερικώτερον ὡς ἐπακολούθημα τῆς ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος καθαιρέσεως ἀπὸ τοῦ Θρόνου τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Β'. Ἔγειναν καὶ τότε περίπου δύο καὶ ἄρτι ἔκτροπα, ἀλλὰ καὶ τότε ἀντὶ νὰ διασαλευθῶσιν αἱ βάσεις τοῦ αἰωνοβίου ἐν Παλαιστίνῃ καθεστῶτος ἐστερεώθησαν ἔτι μᾶλλον διὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ λεγομένου Κανονισμοῦ, περὶ οὗ ἡ νέα κυβερνητικὴ ἀπόφασις μαρτυρεῖ ὅτι «συνετάχθη κατὰ τρόπον συνᾴδοντα πρὸς τὰς περιστάσεις καὶ τὰς ἐπιτοπίους ἀνάγκας». Ἀκριβῶς ὅμως ἐπάναγκες [illegible] τοῦ Πατριάρχου Ἱεροθέου, μονομερῶς μᾶλλον ἢ ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐνεργοῦντος πρὸς καθησύχασιν τῶν πνευμάτων, νὰ ἐπιτραπῇ ἡ σύστασις μιᾶς γενικῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις νὰ ἔχῃ τὸ καθῆκον τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν σχολείων τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑποθέσεων τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐπιτροπὴ πράγματι συνέστη, ἀλλ' ἡ ὕπαρξις αὐτῆς ἐγένετο ἐφήμερος. Οἱ ἐντόπιοι θελουσι νὰ κατηγορήσωσι τὴν Ἀδελφότητα ὡς διὰ πλαγίων μέσων ἀναρέσαντα ὅτι διὰ τοῦ Πατριάρχου παρεχώρησεν. Πιθανὸν νὰ ὑπάρχῃ τις ἀλήθεια ἐν τῇ κατηγορίᾳ ταύτῃ, διότι εἶνε βέβαιον ὅτι ἡ Ἀδελφότης ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἀπεδοκίμασε τὴν καινοτομίαν. Εἶνε ἔμως ἐξίσου βέβαιον καὶ ἀληθὲς ὅτι αὐτὰ τὰ λαϊκὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἤρξαντο ἀποχωροῦντα τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, εὐθὺς ὡς ἐπείσθησαν ὅτι οὐδὲν ὑπῆρχε δι' αὐτὰ προσωπικὸν ὄφελος ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης. Ἔκτοτε οὐδεὶς πλέον ἐγένετο λόγος περὶ τοιαύτης ἐπιτροπῆς. Νῦν κατὰ τὴν ἀνακίνησιν τοῦ ζητήματος τῶν ἀξιώσεων ἀνεμνήσθησαν ταύτης τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ ἐντόπιοι οὐχὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης Ἐπιτροπῆς ἀλλ' ὑπὸ τύπον κατηγορίας κατὰ τῆς Ἀδελφότητος ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ ἐλάχιστον τὸ ὁποῖον ὁ Πατριάρχης Ἱερόθεος δι' ἐγκυκλίου εἶχε παραχωρήσει ἔμεινεν ἀνεκτέλεστον.

Ἡμεῖς ἐν ἀρχῇ τῆς νέας ἐμφανίσεως τοῦ ζητήματος καὶ ταύτην τὴν ἐπιτροπείαν ἀπεκρούσαμεν θεωροῦντες ἐπικίνδυνον τὴν σύστασιν αὐτῆς ἐφ' ὅσον ρητῶς καὶ ἐκπεφρασμένως δὲν ἐδηλοῦτο ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ ἀνάμιξις οἱουδήτινος λαϊκοῦ συμβουλίου καὶ δὴ ἐπιτοπίου χαρακτῆρος εἰς τὸ μέρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τὸ ἀφορῶν τὰ Προσκυνήματα, τὸ Μοναστήριον καὶ τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν. Διότι προκειμένου περὶ ἐποπτείας ἐνοριακῶν ναῶν, κοινοτικῶν βακουφίων, χρημάτων ἢ κτημάτων προωρισμένων εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, ἱδρυμάτων συντηρουμένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ ὑφισταμένων ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν λαὸν ἢ περὶ διεξαγωγῆς ὑποθέσεων συζυγικῶν, ἡ Ἀδελφότης οὔτε εἶχεν οὔτε ἔχει λόγον νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐργασίαν προκρίτων τοῦ λαοῦ. Εἰς το σημεῖον τοῦτο μάλιστα ἐγὼ ὑπερηκόντισα ὑποστηρίξας ἀπὸ τὰς ἕδρας τοῦ συνοδικοῦ ὅσον καὶ ἐκτὸς τῆς συνόδου ὅτι προκειμένου περὶ τοῦ μέρους τῆς διοικήσεως τοῦ ἀφορῶντος ἀποκλειστικῶς τὸν λαὸν δυνάμεθα νὰ ἐπιτρέψωμεν τὴν σύστασιν οὐ μόνον μικτῶν ἐπιτροπῶν ἀλλὰ καὶ ἀμιγῶν τ. ἔ, ἐκ μόνων ἰθαγενῶν ἱερέων καὶ λαϊκῶν συγκροτουμένων ὑπὸ Πρόεδρον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου διοριζόμενον καὶ τὴν πατριαρχικὴν ἐξουσίαν ἀντιπροσωπεύοντα, οὕτως ὥστε νὰ διακριθῇ σαφῶς ἡ διοίκησις τῶν Προσκυνημάτων καὶ τῶν Μοναστηρίων ἀπὸ τῆς διοικήσεως τοῦ λαοῦ ὡς ποιμνίου. Ὑποστηρίζων δὲ τὴν ἰδέαν ταύτην εἶχον ἀκράδαντον τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὑπὸ χειραγωγοὺς νομίμους, συνετοὺς, εὐσυνειδήτους θὰ ἐπήρχετο τοιαύτη ἐξέλιξις πραγμάτων, ὥστε διὰ τοῦ καθορισμοῦ τῶν δύο τοῦ Πατριαρχείου δικαιοδοσιῶν θὰ ἤροντο ὁριστικῶς, τὰ αἴτια τῶν προστριβῶν καὶ θὰ ἀποκαθίστατο ἐμπεδος ἁρμονία ἐν ταῖς σχέσεσιν Ἀδελφότητος, δικαιούχου φρουροῦ τῶν Προσκυνημάτων, καὶ λαοῦ ποιμνίου τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου.

Ἀπὸ τοιούτου λοιπὸν κύκλου σκιψεων κρίνων τὴν μικτὴν ἐπιτροπὴν τῆς Κυβερνητικῆς ἀποφάσεως εὑρίσκω αὐτὴν ὄχι μόνον ἀβλαβῆ ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμον μετὰ τῆς προϋποθέσεως πάντοτε, ὅτι θὰ εὑρεθῇ ἐν τοῖς νῦν τὰ τοῦ Πατριαρχείου πράγματα διέπουσιν ὁ νοῦς ὅστις θὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν ἐξ ἀρχῆς τὴν πρέπουσαν κατεύθυνσιν. Ὅρος ἀπαραίτητος ἐπωφελοῦς πρώτιστα πάντων διὰ τὸν λαὸν αὐτὸν λειτουργίας τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης εἶνε νὰ μὴ ἔλθῃ εἰς σύγκρουσιν πρὸς οὐδεμίαν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν, ἃς αὐτὴ ἡ κυβερνητικὴ ἀπόφασις κηρύσσει ἀπαραβίαστους· ἄλλως αἱ προστριβαὶ θὰ εἶνε ἀδιάκοποι καὶ τὸ ναυάγιον ἀναπόδραστον.

Ἡ Κυβέρνησις προσεπάθησεν ἤδη ν' ἀποφύγῃ τὴν σύγκρουσιν ταύτην. Ἐν πρώτοις καθώρισε τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ἐπιστήσασα εἰς τοῦτο τὴν προσοχὴν αὐτῆς νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς κύκλον προσκυνηματικῶν καὶ μοναστηριακῶν ὑποθέσεων. Ἔπειτα ἐφρόντιζε νὰ μὴ τάξῃ αὐτὴν παράλληλον πρὸς τὸ ἀνώτατον ἐκκλησιαστικὸν σῶμα, τὴν Σύνοδον, ὁρίσασα, ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συσκέψεων αὐτῆς ἐπὶ συζυγικῶν ὑποθέσεων τῆς διαγραφομένης ἐν αὐτῇ δικαιοδοσίας δὲν φέρει τύπον ἐκτελεστέας ἀποφάσεως, ἀλλὰ δέον νὰ παραπέμπηται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου «τῇ διαγνώμῃ τῆς Συνόδου». Ἦτο ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον νὰ καθορισθῇ τοῦτο, διότι ἄλλως ἡ ὕπαρξις τῆς ἐπιτροπῆς θὰ ἀνέτρεπε τὰ τρία πρῶτα ἄρθρα τοῦ Κανονισμοῦ ἐν οἷς προσδιορίζονται τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα Πατριάρχου καὶ Συνόδου. Τώρα ἐπιβάλλεται εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Σύνοδον τὸ καθῆκον νὰ ἐρευνήσωσιν ἐπιμελῶς τὸν κύκλον τῆς ὁριοθεσίας τῇ Ἐπιτροπῇ δικαιοδοσίας· ὅπως ἐάν τι εὕρωσιν ἀντιπίπτον εἰς τὰς κειμένας βάσεις ἀπορρίψωσιν αὐτὸ ἐν τῷ συμφέροντι αὐτῆς ταύτης τῆς ἰδίας Ἐπιτροπῆς.

Τὰ ἱδρύματα λ.χ. ἅτινα θὰ ἐπιβλέπῃ πρέπει νὰ εἶνε τὰ ἔχοντα προσρισμὸν ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν λαὸν οὐχὶ δὲ καὶ ἐκεῖνα ἅτινα ὑφίστανται διὰ τὴν Ἀδελφότητα καὶ τοὺς Προσκυνητάς, χωρὶς νὰ ἀποκλείηται καὶ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῶν καὶ ὁ ἰθαγενὴς λαός. Ὡρισμένως δὲ ἡ Σύνοδος πρέπει νὰ ἀποκρούσῃ τὴν διάταξιν περὶ καθορισμοῦ τοῦ τρίτου τῶν εἰσοδημάτων, καὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ τρίτου τούτου εἰς ποσὸν οὐχὶ κατώτερον τῶν 30,000 λιρῶν, καὶ δὴ καὶ τὸν σχετικὸν ὅρον «ἐφ' ὅσον τὰ εἰσοδήματα δὲν ὑποστῶσιν ἀναστολὴν ἢ διακοπήν». Ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο χάριν αὐτοῦ τούτου τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν πρώτοις ὁ καθορισμὸς ποσοστοῦ ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν προσόδων δίδει τὸ δικαίωμα εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τὸ ποσοστὸν αὐτῶν λαμβάνεται. Ἀλλὰ τοῦτο ρητῶς ἀντίκειται εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως καθ' ἣν «ἡ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν ἐν τῇ διευθύνσει τῶν Μοναστηρίων, τῶν προσκυνημάτων καὶ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν ἀποτελεῖ ἀνατροπὴν τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος. Ἔπειτα ὁ ἀριθμὸς 30,000 λ. ληφθεὶς ἐκ τοῦ κακῶς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Δαμιανοῦ κατὰ Νοέμβριον ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Συνόδου ἀποσταλέντος τῇ Κυβερνήσει Προϋπολογισμοῦ τοῦ Ἱεροῦ Κοινοῦ ἐν ᾧ ἀναγράφεται μὲν τὸ ποσὸν 30,000 λ. εἰς τὴν μερίδα «Διοίκησις ποιμνίου» ὑπερβολικῶς ἐν τινι δὲ βαθμῷ καὶ σκοπίμως ἐξογκωθεῖσαν διὰ τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις, ἀλλ' εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο περιλαμβάνονται κονδύλια ἅτινα μόνον πρὸς καταστιχογραφικὴν εὐκολίαν εἰς τὴν μερίδα ταύτην ἀναγραφόμενα ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸν κύκλον τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, διότι ἀφορῶσιν εἰς πρόσωπα καὶ ἱδρύματα τῆς Ἀδελφότητος. Ἡ ἀντιμισθία λ χ. τῶν ἁγιοταφιτῶν ἐπιτελούντων καθήκοντα ποιμένων παρὰ τῷ λαῷ, ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως τοῦ Νοσοκομείου καὶ τοῦ Τυπογραφείου τοῦ Ἱ Κοινοῦ καὶ πολλὰ ἄλλα κονδύλια οὔτε δύνανται οὔτε πρέπει νὰ ὑπαχθῶσι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀλλὰ μήπως τάχα ὁ ὅρος «ἐφ' ὅσον τὰ νῦν εἰσοδήματα δὲν ὑποστῶσιν ἀναστολὴν ἢ διακοπήν» εἶνε ἐφαρμόσιμος ἢ συμφέρων νὰ τεθῇ; Τὰ εἰσοδήματα τοῦ Π. Τάφου οὐδέποτε ὑπῆρξαν σταθερὰ, οὐδὲν δὲ τούτων ἀσταθέστερον ἡ διαφορὰ δὲ τῶν ἐτησίων εἰσπράξεων καὶ εἰς τὰς ὁμαλὰς περιστάσεις ποικίλλει κατὰ πολλὰς χιλιάδας. Ποία λοιπὸν θὰ εἶνε ἡ βάσις τῆς ἐλαττώσεως τῶν ἐσόδων ἐφ' ἧς θὰ ἐλαττῶται καὶ τὸ διὰ τὰς τοῦ λαοῦ ἀνάγκας ποσόν; Καὶ δὲν θὰ εἶνε τοῦτο νέα αἰτία ἀδιακόπων προστριβῶν μεταξὺ Ἀδελφότητος καὶ λαοῦ; Ἔπειτα διὰ τοῦ ὅρου περὶ ἀναστολῆς ἢ διακοπῆς τῶν εἰσοδημάτων δὲν καθορίζεται ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς Κυβερνήσεως τὸ νόμιμον οὕτως εἰπεῖν τῆς ἐπιζητουμένης ἐπιρροῆς ξένων Κυβερνήσεων ἐχουσῶν εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰς προσόδους τοῦ Αγ. Τάφου ἐπὶ τοῦ λαοῦ τῆς Παλαιστίνης;

Δι' ὅλα ταῦτα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐφ' ὧν δὲν δύναμαι νῦν νὰ ἐπεκταθῶ ἐπιβάλλεται ἡ διόρθωσις τοῦ μέρους τούτου τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως κατὰ τρόπον ἁπλούστερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς καὶ τὰ πράγματα.

—Εἶμαι εὐγνώμων, Πανιερώτατε, διὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν κρίσεων ὑμῶν ἐπὶ τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως αἵτινες ἐπιχύνουσι φῶς ἐπ' αὐτὴν χρήσιμον πρώτιστα πάντων διὰ τοὺς κυβερνῶντας τὰ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας πράγματα.

—Οἱ νῦν κυβερνῶντες τὰ τῆς Σιωνίτιδος πράγματα δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἔξωθεν φωτός. Εἶνε σώματα αὐτόφωτα, διὰ τοῦτο καὶ ἀπέκρουσαν καὶ ἐξακολουθοῦσιν ἀποκρούοντες τὴν συνεργασίαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσα ὅτι τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως. Ὑπολείπεται ὅτι τὸ πράγματι σκιερὸν, τὸ πράγματι μελανὸν σημεῖον. Κατὰ τὴν κυβερνητικὴν ἀπόφασιν, ἀπὸ τοῦ νῦν δέον νὰ παραλαμβάνωνται εἰς τὸ Μοναστήριον πρὸς κατάταξιν εἰς τὴν Ἁγιοταφ. Ἀδελφότητα μόνον ἐκ καταγωγῆς Ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι. Οἱ Ἀραβόφωνοι κατηγόρησαν τὴν Ἀδελφότητα ὅτι ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτῆς περιλαμβάνονται καὶ Ἕλληνες ὑπήκοοι. Τοῦτο ἦτο ἀπολύτως ψευδὲς, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ Ἀδελφότης ὁλόκληρος ὡς σῶμα εἶνε ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος. Καὶ τὸ πρᾶγμα εἶνε ἁπλούστατον. Πᾶς Ἁγιοταφίτης πρὶν συναριθμηθῇ τοῖς ἀδελφοῖς χρηματίζει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὑπηρέτης, μαθητὴς, δόκιμος, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο προσλαμβάνει τὴν ὀθωμανικὴν ὑπηκοότητα ἐὰν δὲν εἶχε γεννηθῇ ἐν αὐτῇ. Ἑπομένως εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἀδελφότητα εἶνε ἤδη Ὀθωμανὸς ὑπήκοος. Τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον ὑφίσταται ἀπὸ 80 ἐτῶν. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο δὲν ἔλειψαν ἀπὸ τῶν τάξεων τῆς Ἁγιοταφ. Ἀδελφότητος οἱ ἀπὸ τῶν χωρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου τὴν καταγωγὴν ἕλκοντες. Πῶς ἦτο δυνατὸν ἡ Πελλοπόνησος ἥτις ἐγέννησε τὰ ἐγκαλλωπίσματα τῆς Ἁγιοταφ. Ἀδελφότητος, τοὺς μεγάλους στύλους τοῦ Ἁγιοταφ. οἰκοδομήματος, τὸν Γερμανὸν, τὸν Σωφρόνιον, τὸν Θεοφάνη, τὸν Παΐσιον τὴν κλεινὴν δυάδα τῶν Ναταράδων Δοσίθεον, καὶ Χρύσανθον, νὰ ἀποκλεισθῇ τῆς τιμῆς τοῦ νὰ παρέχῃ φρουροὺς εἰς τὰ ἱερὰ Προσκυνήματα; Διὰ τοῦτο καὶ χθὲς ὁ προκάτοχος τοῦ νῦν πατριαρχεύοντος κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου. Τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς τάξεσι τῶν ἀδελφῶν καὶ Ἀρχιερεῖς καὶ Ἀρχιμανδρῖται καὶ ἱερεῖς καὶ διάκονοι καὶ Μοναχοὶ ἐν Ἑλλάδι γεννηθέντες ἢ καὶ ἐν Τουρκίᾳ ἀλλ' Ἑλληνικῆς ὑπακοότητος, οἵτινες οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν ἄλλων εὐδοκίμως καὶ ἀπὸ Ὀθωμανικῆς ἕνεκα ἀπόψεως ἐκπληροῦσι τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἁγιοταφίτου.

—Νομίζετε, Πανιερώτατε, ὅτι ὁ Πατριάρχης Δαμιανὸς θὰ ἀνεχθῇ νὰ γίνῃ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ τόσον μεγάλη καὶ σπουδαία καινοτομία εἰς τὸν τρόπον τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Ἀδελφότητος;

—Δὲν δύναμαι να γνωρίζω, τί θὰ πράξῃ νῦν εὑρισκόμενος πρὸ τῶν γεγονότων καὶ τῶν διαμαρτυριῶν ἃς εἶνε φυσικὸν νὰ προκαλέσῃ ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐκ τῶν διαφόρων τάξεων τῆς Ἀδελφότητος. Γνωρίζω ὅμως, καὶ ὀφείλω νὰ τὸ εἴπω, ὅτι τὸ νῦν ἀποφασισθὲν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἶνε παλαιὸς πόθος του, καὶ ὅτι τὸ ὑπόμνημα ὅπερ ἐντολῇ αὐτοῦ ἔφερον εἰς Κ/πολιν οἱ εἰδικοὶ αὐτοῦ ἀπεσταλμένοι πρὸς ἐπίδοσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν περιλαμβάνει μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐπιμέμπτων καὶ τοῦτο ὅτι «δέον ἡ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης νὰ καταρτίζηται ἐκ μελῶν ἐκ τῶν χωρῶν μόνον τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὴν καταγωγὴν ἑλκόντων», ὡς βλέπετε ἐπλήρωσεν εὐσυνειδήτως τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον διὰ τὴν ὑποστήριξιν, ἥτις ἐκεῖθεν παρεσχέθη αὐτῷ ὅπως στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ Θρόνου».

Ηὐχαριστήσαμεν ἐγκαρδίως τὸν δ. ἀπρεπῆ ἱεράρχην παρασχόντα πολυτίμους πληροφορίας καὶ ἐμβριθεῖς γνώμας ἐπὶ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ ζητήματος καὶ τῆς κυβερνητικῆς ἀποφάσεως τῆς Τουρκίας ἐπ' αὐτοῦ πρὸς τὸ Κυπριακὸν Κοινὸν, ὅπερ μετὰ μεγάλου διαφέροντος παρηκολούθησεν ἅπασαν τὴν ἐξέλιξιν αὐτοῦ.

Ἀπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Του ἐν Κύπρῳ ὁ διαπρεπὴς ἱεράρχης μετὰ στοργῆς καὶ ἄγρυπνος ἀτενίζων τὴν Ἁγίαν Πόλιν ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ αἰωνόβια δίκαια τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ὧν ἀνεδειχθη ἀτρόμητος καὶ ὀθεναρώτατος ἀμύντωρ ἐπισπώμενος μετ' αὐτῆς τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. **Μ. Γ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ**

βουλευτοῦ Λάρνακος—Ἀμμοχώστου.

(Συνέχεια)

§ Καταρτίζεται ταμεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ταμεῖον τῶν Διδασκαλικῶν Συντάξεων» περιλαμβάνον τοὺς ἑξῆς πόρους ὑποχρεωτικῶς καταβλητέους:

α') 3% ἐπὶ τῆς ὅλης σχολικῆς φορολογίας ἑκάστης Κοινότητος ἐπιβαλλόμενα καὶ εἰσπραττόμενα, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ λοιπὰ σχολικὰ τέλη.

β') 3% ἐπὶ τοῦ ὅλου ποσοῦ τῆς κυβερνητικῆς ὑπὲρ τῆς Παιδείας ἐπιχορηγήσεως.

γ') Πᾶν ποσὸν χορηγούμενον λόγῳ δωρεᾶς, ἢ πληροδοσίας καὶ τῶν τοιούτων.

§ Ἡ διαχείρισις τοῦ ταμείου τῶν Διδασκαλικῶν Συντάξεων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν φύλαξιν των ἐν αὐτῷ χρηματικῶν ποσῶν ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Δανειακοῦ Ταμείου, ἥτις δικαιοῦται νὰ παρέχῃ ἐκ τῶν ποσῶν τούτων δάνεια, καθ' ὃν τρόπον καὶ ὅρους ἐν τῷ σχετικῷ περὶ δημοσίων δανείων Νόμῳ τοῦ 1897 προνοεῖται, ὑπὸ τὸν περιορισμὸν ὅμως, ὅτι οὐδὲν δάνειον ἐκ των χρημάτων τοῦ ταμείου τῶν Διδασκαλικῶν Συντάξεων θὰ παρέχηται ἐκτὸς τῆς ἐγκρίσει τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐφόσον τὸ ὑπάρχον ποσὸν ἐπαρκεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πληρωμῆς των διδασκαλικῶν συντάξεων.

§ Ἡ Ἐπιτροπεία τοῦ Δανειακοῦ Ταμείου εἶνε ὑπόχρεως καθ' ἑξαμηνίαν τοὐλάχιστον νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον ἰσολογισμὸν ἀκριβῆ τῆς καταστάσεως τοῦ Ταμείου των Διδασκαλ. Συντάξεων, καὶ νὰ δίδῃ ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς εἰς δάνειον διαθέσεως τῶν ἐν τῷ ταμείῳ ποσῶν ὡς καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου ζητήματος σχετιζομένου μὲ τὴν οἰκονομικὴν λειτουργίαν τοῦ ταμείου τούτου.

§ Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον δι' ἀποφάσεως αὐτοῦ εἴτε κατόπιν αἰτήσεως παντὸς ἐνδιαφερομένου διδασκάλου εἴτε αὐταπαγγέλτως θὰ ὁρίζῃ τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως, ἐφ' οὗ ἕκαστος διδάσκαλος ἀπέκτησε δικαίωμα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὅρων τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου ποτωφρω ὁριζομένων, θέλει δὲ ἑκάστοτε προβαίνῃ εἰς τὴν σύνταξιν κανονισμῶν κανονιζόντων τὸν τρόπον τῆς λειτουργίας τοῦ ταμείου των Διδασκαλικῶν Συντάξεων ὅσον ἀφορᾷ τοὺς διδασκάλους, τὸν τρόπον τῆς πληρωμῆς τῶν συντάξεων αὐτῶν, τὸ ὅριον τῆς ἡλικίας αὐτῶν καὶ τῶν τοιούτων. Οἱ κανονισμοὶ οὗτοι ἐγκρινόμενοι ὑπὸ τῆς Α, Ἐξοχότ. τοῦ Μ. Ἁρμοστοῦ θὰ δημοσιεύωνται εἰς τὴν Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

§ Ὁ διδάσκαλος, ὅστις ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προνοιῶν τοῦ παρόντος Νόμου θὰ δικαιῶται νὰ λαμβάνῃ ἐκ τοῦ ταμείου τῶν Διδασκαλικῶν Συντάξεων ἐτησίως καὶ καθ' ὃν τρόπον ἐφόσον ἀφορᾷ τὴν πληρωμὴν ὁρίζει ἑκάστοτε τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον ποσὸν τι χρηματικῆς ἀμοιβῆς, συντάξεως καλουμένης, ὡς κατωτέρω ὁρίζεται, ἐὰν συντρέχωσιν ὑπὲρ τοῦ διδασκάλου οἱ ἑξῆς ὅροι:

α') Ἐνάσκησις τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος, συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος ἐπὶ δέκα τοὐλάχιστον ἔτη καὶ

β') ἀνικανότης πρὸς ἐργασίαν λόγῳ ἀσθενείας ἢ γήρατος.

Νοεῖται, ὅτι προσωρινὴ διακοπὴ τῆς ἐνασκήσεως τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος μὴ ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ διδασκάλου προερχομένη δὲν θὰ καταλογίζηται εἰς βάρος αὐτοῦ ἀλλ' ἐὰν ἡ διακοπὴ αὕτη ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν σχολικὰ ἔτη καὶ προέρχεται ἄλλως ἢ διὰ λόγους ὑγείας, θὰ λογίζηται διὰ τοὺς σκοποὺς τῆς συντάξεως μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ συνόλου τῶν παρελθόντων ἐτῶν τῆς διδ

ἰσχύοι διατελοῦντος καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῆς τοιαύτης περιουσίας διακανονίζοντος ἢ ἄλλως περὶ αὐτῆς προνοοῦντος, θέλει ὑπάγεσθαι ὑπὸ τὴν κυριότητα τοῦ κατὰ καιρὸν προέδρου τῆς Κοινοτικῆς Ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπείας ὑπὸ τὴν ἰδιότητα αὐτοῦ ταύτην.

(1) Πᾶσα τοιαύτη ἀκίνητος περιουσία πάσης κατηγορίας θὰ ἐγγράφηται ἐν τοῖς βιβλίοις τοῦ Κτηματολογίου ἐπ' ὀνόματι τοῦ ρηθέντος Προέδρου ὡς θεματοφύλακος τῆς Ἐπιτροπείας καὶ τοῦ Σχολείου ἐκτὸς ἐὰν ἡ τοιαύτη περιουσία ἀπεκτήθη διὰ δωρεᾶς ἢ ἀφιερώσεως, ὁπότε θὰ κατέχηται αὕτη καὶ ἐγγράφονται συνῳδὰ πρὸς τοὺς ὅρους τῆς πράξεως τῆς δωρεᾶς ἢ ἀφιερώσεως, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη.

(2) Ἐν τῷ ἐφεξῆς χρόνῳ οὐδεμία διάθεσις τοιαύτης περιουσίας θέλει ἐπιτελεῖσθαι ἄνευ ἐξουσιοδοτήσεως παρὰ τῆς Ἐπαρχιακῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπείας καὶ ἐγκρινομένης κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου

(3) Οὐδεὶς Κυβερνητικός, Δημοτικὸς ἢ ἄλλος φόρος, δασμὸς ἢ τέλος θὰ λαμβάνηται παρὰ τῆς τοιαύτης περιουσίας, ἐκτὸς ἐὰν φανῇ, ὅτι τὸ σχολεῖον πορίζεται ἐκ ταύτης εἰσόδημα.

Ἡ Οἱ περὶ Ποιδείας Νόμοι τοῦ 1895, τοῦ 1897, τοῦ 1905, τοῦ 190 , καὶ τοῦ 1907 ὡς καὶ πᾶς ἄλλος τοιοῦτος ἐν ἰσχύϊ σήμερον ἀκυροῦνται διὰ τοῦ παρόντος Νόμου, πᾶσα δὲ ὑφ' οἱονδήποτε ἄλλου Νόμου ἐν ἰσχύϊ διατελοῦντος παραπομπὴ εἰς τοὺς διὰ τοῦ παρόντος Νόμου ἀκυρουμένους, θέλει ἑρμηνεύεσθαι πλὴν εἰ ἐναντία φαίνεται πρόθεσις, ὡς ἀναφερομένη εἰς τὰς ἀντιστοίχους τοῦ παρόντος Νόμου διατάξεως.

Σ. Σ Κ. Φ. Τοῦ κεφαλαίου τούτου προηγεῖται τὸ «Περὶ ὑποχεωτικῆς φοιτήσεως» ὅπερ δημοσιευθήσεται ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ ἕνεκεν ἀπωλείας χειρογράφων τινῶν.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ
ΤΕΡΘΡΕΙΑΙ

Μεγάλη πάντως κατέλαβεν ἐρημία λόγων ὀγιῶν καὶ ἐπιχειρημάτων λογικῶν τοῦς ἀναγκασθέντας ἐκόντας ἄκοντας νὰ ὑπεραπολογηθῶσιν ἐγχειρήματός τὰ μάλιστα καὶ πολλαχῶς ἐπιζημίου εἰς ἑλληνίδας καὶ ἕλληνας μαθητάς, ἄλλως δὲν θὰ προσέτρεχον εἰς διαστροφὰς τῶν ἐπικρίσεων ἡμῶν καὶ τερθρείας κενὰς περὶ κατακρίσεως δῆθεν καὶ ἀποδοκιμασίας τῶν μεγάλων τῆς Ἑλλην. ἀρχαιότητος τραγῳδῶν καὶ τῶν ἀθανάτων ἔργων αὐτῶν.

Κατεδικάσαμεν καὶ καταδικάζομεν τὴν ἄκαιρον ἀπασχόλησιν τῶν μαθητῶν ἐπὶ μῆνας ὅλους εἰς προπονήσεις διδασκαλίας ἀρχαίων δραμάτων, ὑφ' ἧς ἀπώλετο πολύτιμος χρόνος ἀντὶ ἐλαχίστου ἀνταλλάγματος. Ἡ προπόνησις δ' αὕτη ἀποβαίνει τὰ μάλιστα ἐπικίνδυνος ὅταν μακρὰν τῶν γονέων αὐτῶν συγχρωτίζωνται νεανίαι μετὰ νεανίδων ἐν κρισίμῳ μάλιστα τῆς ἡλικίας ὥρᾳ, ἐν ᾗ ἄόριστα συναισθήματα ταράττουσι τὴν φαντασίαν καὶ προκαλοῦσι σκιρτήματά σφοδρὰ ἐν τῇ ἀπείρῳ καρδίᾳ. Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἐπιβάλλεται μάλιστα ἀκοίμητος ἐπαγρύπνησις καὶ φιλόστοργος περιφρούρησις τῆς σκιρτώσης καὶ σφαδαζούσης νεότητος ἵνα μὴ ἐν τῇ ὁρμῇ εἰς ἀπότομον ἀναβᾶσα καταπέσῃ καὶ συντριβῇ.

Ὁ θεῖος Πλάτων, περὶ πλείστου ποιούμενος τὰ ἤθη τῶν νέων δὲν ἐδίστασε νὰ ἀποκλείσῃ τῆς διδασκαλίας τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη δι' ὅσας εἰκόνας παρέχουσι ταῦτα καὶ ἀπιθάνους μύθους ἐξ ὧν σπουδαία πνευματικὴ καὶ θυμικὴ ἠδύνατο νὰ προσγίνῃ εἰς αὐτοὺς βλάβη. Ἡ χριστιανικὴ ἠθικὴ ἀμέτρως τῆς φιλοσοφικῆς ἀνωτέρα ὑπαγορεύει αὐστηροτέραν καὶ πολλῷ μᾶλλον ἀγρυπνον τὴν περιφρούρησιν τοῦ ἤθους καθόσον ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἀπείρως ἀπέχει τῆς Ἑλληνικῆς φυσιολατρείας.

Ἐὰν αἱ παρθένοι τῆς ἀρχαιότητος περιέφερον φιλλοῦ βακχιάζουσαι καὶ ἔμελπον ὕμνους εἰς τὴν γονιμότητα, τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα κατέλυσε τὸ κράτος τῆς φυσιολατρείας καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀνεβίβασεν εἰς κόσμον καθαρῶς πνευματικόν, ἐν ᾧ πρὸ παντὸς πρέπει νὰ τηρῆται καὶ ἐξαγνίζηται ἡ σκιρτῶσα ὑπὸ τῆς ζωϊκῆς θέρμης νεότης καὶ μὴ αἰσθητοποιῶνται εἰς ταπεινὰς ὁρμὰς καὶ ὀρέξεις μετατρεπόμενα τὰ ἀνειροπόλα συναισθήματα αὐτῆς, ἅτινα ὡς ὑπόθερμον ρεῦμα διατρέχουσι τὸ σῶμα ὅλον συχνὰ καὶ προκαλοῦσι ρίγη καὶ φρικιάσεις τερπνάς.

Καίτοι φυσιολάτραι οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι περὶ πλείστου ἐποιοῦντο τὴν **θεμερῶπιν αἰδῶ** καὶ ἀπείρων τὰ κόρας ἀκροαμάτων καὶ θεαμάτων, ἅτινα ὁσονδήποτε ὡραῖα καὶ ὑψηλὰ καὶ ἂν ἦσαν, ἠδύναντο καὶ νὰ ἀμβλύνωσιν αὐτήν. Οὐδέποτε πρὸ τῆς παρακμῆς καὶ καταπτώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς γυναῖκες ἀλλ' οὔτε οἱ ἄρρενες ἔφηβοι συνεπλήρουν τὴν παίδευσιν αὐτῶν ὑποκρινόμενοι ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καίτοι οἱ ὑποκριταὶ πολλῆς καὶ μεγάλης ἀπέλαυον οἱ πρωταγωνισταὶ μάλιστα τιμῆς.

Ὑπέροχον εἶνε τὸ γυμνὸν κάλλος τῶν Ἑλληνικῶν ἀγαλμάτων, οὐδεὶς ὅμως πατὴρ ἢ μήτηρ θὰ ὁδηγήσῃ ἀπροφύλακτος τὴν δεκαπενταέτιδα θυγατέρα αὐτῆς πρὸ τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους ἐν Ὀλυμπίᾳ ἢ τοῦ Ἐφεσίου ἐν Ἀθήναις ἂν δὲ θελήσῃ νὰ καλύψῃ μέρη τινὰ τῆς γυμνότητος, τότε πολλῷ μᾶλλον θὰ σκανδαλίσῃ τὴν ἀθῷαν καὶ ἁγνὴν κορασίδα. Τίς ποτε γονεὺς ἢ διδάσκαλος θὰ ὡδήγει μαθητὰς μετὰ μαθητριῶν ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ πρὸ τῶν ἐκπαγλως ὡραίων τούτων γυμνῶν ἀγαλμάτων, καὶ πῶς τότε θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτρέψῃ βλέμματα καὶ συναισθήματα σκανδαλώδη;

Τοιοῦτό τι ἔπραξαν οἱ διδάξαντες τὴν α' Ἀντιγόνην» καὶ ἐνόμισαν ἀφελῶς ὅτι προέλαβον πᾶν σκάνδαλον μετασχηματίσαντες στίχους τινάς, προκαλέσαντες οὕτω μείζονα εἰς αὐτοὺς τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς κατανοήσεως αὐτῶν.

Ἀρχαῖα καὶ νέα δράματα διδάσκουσι φοιτηταὶ καὶ ἄλλοι ἐν ὥρᾳ σχολῆς καὶ οὐχὶ κατὰ τοὺς μαθητικοὺς χρόνους, οὐδὲ τὸ Ἀρσάκειον ἢ τὸ Παρθεναγωγεῖον Χιᾶ συνέμιξαν μαθητὰς μετὰ μαθητριῶν πρὸς διδασκαλίαν δραμάτων διότι περὶ πλείστου ποιοῦνται ἐκεῖ τὴν **θεμερῶπιν τῶν παρθένων αἰδῶ.**

Ἡ ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλία δραμάτων ὑπὸ νέων καὶ νεανίδων ἔσχε συχνότατα θλιβερὰς συνεπείας, δι' ἃς μετεμελήθησαν οἱ ἐργάται ταύτης καὶ μόνον οἱ παρ' ἡμῖν παραμένουσιν ἀδιόρθωτοι.

Ἡ ὑπόδυσις τῆς Ἀντιγόνης ἀπὸ σκηνῆς οὐδόλως ὡς ἐράνη κωλύει τὴν ἀποπομπὴν τῶν γονέων ἐκ τοῦ οἴκου ὑπὸ τῶν τέκνων, παρὰ τὰς δημοσίας ἀρὰς καὶ ἐπικλήσεις αὐτῶν. Παρὰ πᾶσαν τὴν ἐπιστημονικὴν ἐχεμυθίαν, δὲν ἐγένετο δυνατὸν νὰ συγκυλυφθῇ τὸ ἐπακολούθημα παραπλησίας διδασκαλίας καὶ παρὰ τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν, ἀνεκαλύφθησαν ἐν αὐταῖς ἐκφράσεις θερμαὶ καὶ τρυφεραὶ οὐδεμίαν ἔχουσαι ὁμοιότητα πρὸς τρυφερὰν στοργὴν ἀδελφικήν.

—Ἐρασιτέχνις πρὸς ἐρασιτέχνην!

«Ἄγγελέ μου καὶ ἄγγελε τῆς ψυχῆς μου. Δὲν μπορῶ πλέον νὰ ὑποφέρω τὸν τόσον χωρισμόν μας. Τί δῆμι μοῦ φαίνονται ὡς κῆπος οὐχὶ μὲ δένδρα ἀλλὰ μὲ ἀκάνθας διότι τὰ ποτίζω μὲ τὰ δακρυα καὶ μὲ τοὺς στεναγμούς. . . . . .

«Σὲ γλυκοφιλῶ στὰ χείλη ἡ ἀγαπητή σου καὶ λατρευτή σου».

Θὰ ἐκαλύπτετο μία σελὶς τοῦ φύλλου τούτου καὶ οἱ ἀναγνῶσται θὰ ἔκλαιον καὶ θὰ ἐγέλων ἀναγινώσκοντες ὅσα ἀδελφικὰ λόγια ἀνταλλάσσουν ὁ ἐρασιτέχνης καὶ ἡ ἐρασιτέχνις.

Ἐὰν ἡ διδασκαλία δραμάτων ἀπὸ σκηνῆς εἶχε τοσοῦτον θαυματοποιὸν μορφωτικὴν δύναμιν, τοὺς ἀρίστους πολίτας ἔδει νὰ ζητῶμεν παρὰ τοῖς ἠθοποιοῖς.

Εἶναι καιρὸς νὰ μεριμνήσωσί τινες γονεῖς περὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, κατοὺς ἀσμενίζοντας καὶ ὑποσχομένους νὰ διδάξωσιν ἐν τῷ μέλλοντι τὴν **Ἰφιγένειαν** νὰ προτρέψωσιν ὅπως διδιξωσιν αὐτὴν **«ἐν Ταύροις»** διότι παρῆλθε διὰ παντὸς ἀφ' ἡμῶν τῆς κομματικῆς τυφλώσεως ὁ καιρός.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ
ΤΟ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ ΥΠΟ ΤΟΝ Κον Α. ΦΥΛΑΚΤΟΝ

Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ ἐγένετο ἡ τελετὴ τῆς ἐνάρξεως τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων τοῦ Παγκυπρίου Διδασκαλείου καὶ τοῦ Γυμνασίου καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἡ ἐτησία λογοδοσία τῶν πεπραγμένων ἐν αὐτοῖς κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος. Τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην τῆς λογοδοσίας τοῦ ἐλλογιμωτάτου Διευθυντοῦ τοῦ Π. Διδασκαλείου καὶ Γυμνασιάρχου τοῦ Π. Γυμνασίου κ. Ἀθ. Φυλακτοῦ συνιστῶμεν θερμότατα πρὸς πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους ὑπὲρ τῆς ἀρτίας καὶ ὑγιοῦς παιδεύσεως τῆς Ἑλληνίδος νεότητος καὶ τῆς παρασκευῆς Ἑλλήνων διδασκάλων κεκλημένων εἰς ὑψηλὸν ἆθλον ἀγῶνα ἐθνικὸν ἐν τῇ ξενοκρατουμένῃ ταύτῃ Ἑλληνικωτάτῃ μεγαλονήσῳ. Τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν Ἐκπαιδευτήρια ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καὶ αὐστηρὰν μετὰ στοργῆς διεύθυνσιν ἀνδρὸς ἐλλογιμωτάτου καὶ ὑψηλοῦ χαρακτῆρος ἠθικοῦ, ἐπὶ μακρὰ ἔτη διδάξαντος καὶ διευθύναντος ἐν τῇ πολυπαθεῖ Μακεδονίᾳ καὶ Θρᾴκῃ τὰ ἀνώτατα ἐπεῖ ἑλληνικὰ Ἐκπαιδευτήρια ἐν μέσῳ μυρίων κινδύνων καὶ πειρασμῶν ἀνιψοῦνται σταθερῶς εἰς περιωπὴν μεγάλων ἐθνικῶν ἐργαστηρίων ἐν οἷς λαξευνται γνήσιοι χαρακτῆρες ἐθνικοὶ καὶ προπονοῦνται γενναῖοι τῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν κήρυκες καὶ ἀγωνισταί.

Ἀποκρούοντες τὴν πομπώδη καὶ κενολόγον διαφήμισιν μεγάλης καὶ θετικῆς ἐκπαιδευτικῆς καὶ μορφωτικῆς ἐργασίας παραπέμπομεν τοὺς ἀξιοτίμους ἀναγνώστας ἡμῶν εἰς τὴν δημοσιευομένην ἐτησίαν λογοδοσίαν, ἐν ᾗ εὐχερῶς θὰ διαγνώσωσι πάντες τὴν ἀπέριττον μετριοφροσύνην τῆς πραγματικῆς οἰκίας καὶ ἱκανότητος, τὸν ὑπὸ στοργῆς αὐστηρὸν αὐτέλεγχον, τὴν βαθείαν μελέτην τῶν σπουδαιοτάτων ζητημάτων τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως τῆς νεότητος, τὴν ὑγιᾶ ὅλως καὶ εὐσυνείδητον ἀντίληψιν τῶν βαρυτάτων εὐθυνῶν τῶν ἐπιτετραμμένων ὅπως ποδηγετῶσι καὶ διαπλάτωσι τὴν ἑλληνίδα νεότητα προπονοῦντες καὶ ὁπλίζοντες αὐτὴν πρὸς τὸ ἀκανθῶδες ἀλλ' εὐρὺ καὶ ἔνδοξον στάδιον ἀγώνων προσωπικῶν, κοινωνικῶν καὶ ἐθνικῶν.

Οὐδεμία κολακεία, οὐδεμία ἔπαρσις οὐδεμία τῶν ἀγαθῶν ἐξόγκωσις οὐδεὶς τῶν κακῶν καὶ ἡμαρτημένων κοσμος, μετὰ σπαρτιατικῆς τραχύτητος καὶ μακεδονικῆς ἐπιδοξῆς ἀσκεῖται ἡ ἐπιτίμησις καὶ ὁ ἔλεγχος τῶν κακῶς ἐχόντων καὶ μετὰ βαθείας κρίσεως καὶ εὐρείας μελέτης καὶ μελέτης ἐκτίθενται καὶ προβάλλονται τὰ πρὸς διόρθωσιν καὶ θεραπείαν μέσα.

Τὸ βῆμα τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου δεύτερον τοῦτο ἔτος ἀναδείκνυται αὐτόχρημα ἀκαδημεῖον καὶ προχέονται ἀπὸ τούτου θεσπέσια ῥήματα ὑψηλῆς ἐμπνεύσεως καὶ διδάγματα ὑπεροχῆς ἀξίας ἀνιψοῦντα τὸν πνευματικὸν ἡμῶν βίον καὶ ἐν τῷ ἐπικρατησαντι πνευματικῷ αὐχμῷ ὡς ὑπερφυσικὰ νάματα καταρδεύοντα τὸν πνευματικὸν ἡμῶν ἄγρον.

Ἡ καθ' ἡμᾶς ἑλλὴν. κοινότης καὶ τὸ Παγκύπριον Κοινὸν μετὰ πλήρους ἐμπιστοσύνης δύνανται ν' ἀποβλέπωσι πρὸς τὰ ἀνώτατα ἐθνικὰ ἡμῶν ἐκπαιδευτήρια ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοιούτου ἀνδρὸς μετὰ διδακτικοῦ προσωπικοῦ συνειδότος παντελῶς τὴν ἱεροτητα τοῦ ἔργου του καὶ ὁλοψύχως ἀφωσιωμένου εἰς τὴν μεγάλην ἀποστολήν του.

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΙΟΣΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Ἡ σταθερῶς παρ' ἡμῖν προαγομένη διαλλαγὴ καὶ ὁμόνοια ταριττει τοὺς ὕπνους ἐκείνων τίνες ἐφίρεων πάντοτε εἰς **θολὰ νερὰ** καὶ ἤδη ἐν τῇ γαλήνῃ καὶ τῇ διαιγεία ἀδυναταντες ν' ἀγρεύσωσι τὴν συνήθη αὐτοῖς λείαν μικροπονήρως πειρῶνται ἅπαντα ὅπως ἐπαναφέρωσιν ἐν μέσῳ ἡμῶν τὴν προτέραν ἀναστάτωσιν καὶ ταραχήν.

Δὲν ἐγένετο δυνατὸν νὰ ψηφισθῇ νόμος πρὸς ἐκλογὴν Ἐπιτροπείας Σχολικῆς, ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπῆρχε τοιοῦτος, αἱ ἐπελθοῦσαι αἴσιαι περιστάσεις ὑπηγόρευσαν ὅπως ἡ Ἐπιτροπεία συγκροτηθῇ ἐν πνεύματι διαλλακτικῷ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς παιδείας καὶ τῆς μαθητιώσης νεότητος, ἀπηλλαγμένη παντὸς κομματικοῦ ἢ προσωπικοῦ ὑστερολογισμοῦ.

Τούτου μὴ γενομένου ἡ' ὑπὸ τὰς γνωστὰς περιστάσεις ἐκλεγεῖσα Κοινοτικὴ Ἐπιτροπεία. Λευκωσίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἀναλαβοῦσα ὑποχρεώσεις ἐπὶ μίαν διετίαν πρὸς εὐτρεπῆ καὶ λυσιτελῆ συντήρησιν τῶν Ἐθνικῶν ἡμῶν Ἐκπαιδευτηρίων μετὰ τὴν διαλλαγὴν ἐποιήσατο ἀπόπειραν πρὸς συνεργασίαν ἐν πνεύματι διαλλακτικῷ μετὰ τῆς ἰδιωτικῆς Ἐπιτροπείας, ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς μεριμνῆς περὶ ἐξευρέσεως οἰκημάτων δι' αὐτά, ἀφοῦ μετὰ τοσαῦτα ἔτη διετέλουσι ταῦτα ἐπὶ ἐν καταστάσει νομαδικῇ.

Ἀποτυχοῦσα τῆς ἀξιεπαίνου ἀποπείρας αὐτῆς ἡ Κοινοτικὴ Ἐπιτροπεία ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ὑπόχρεων ὅπως συνεχίσῃ τὰς ἀναληφθείσας εὐθύνας χάριν τῆς μαθητιώσης νεότητος προσκαλοῦσα καὶ αὐτὴς εἰς ἕνωσιν καὶ συνεργασίαν ὅσα ἰδιαγενῆ πρόσωπα θὰ ἔστεργον αὐτήν. Τοιαύτην ὑπαγορεύει συμπεριφοραν το κοινῇ συμφέρον καὶ ἡ ὑψηλὴ ἀντίληψις τῶν ἀναληφθεισῶν πρὸς ἰδίν κοινοτικὴν εὐθυνῶν.

Ἡ Α. Μακαριοτης καὶ ἡ Κοινοτικὴ Ἐπιτροπεία πεποιθαμεν ὅτι ἀσμενως θὰ ἀπεδέχοντο συνεργασίαν καὶ κοινὴν ὑπὲρ τῆς παιδείας μέριμναν, μακρὰν πάσης μονομεροῦς διαχειρίσεως αὐτῆς, ἀρκεῖ αὕτη νὰ ἐξασφαλίζῃ ἐν τῷ μέλλοντι τὴν γαλήνην, τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν κοσμιότητα εἰς τὰς μαθητικὰς ταξεις ἀς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἀνεστάτουν καὶ ἐτάραττον ἐπὶ μεγίστῃ βλάβῃ αὐτῆς Τὰ μαθητικὰ κόμματα εἶχον ἀποτελέσει τὸ Α καὶ τὸ Ω τῆς δρασεως προσώπων τινῶν, πόσα δὲ ὑπὸ τούτων κακὰ διεπράχθησαν κατὰ τῆς παιδείας ἐν τῷ τόπῳ εἶναι γνωστὰ καὶ οὐδεμία ὑπάρχει ἀνάγκη νέας ἀπαριθμήσεως αὐτῶν.

Ἕνεκα τοῦ διχασμοῦ τῶν Ἐκπαιδευτηρίων τὰ διδακτρα ὑψώθησαν εἰς βαθμὸν ἄγνωστον καὶ διὰ λύκεια μεγαλοπόλεων, αἱ χρηματικαὶ δὲ ἀφαιμαξεις τῶν γονέων καὶ τοῦ κοινοῦ ἀπετέλεσαν ἀληθῆ κοινωνικὴν πληγὴν, ἐνῷ ἀνυπολόγιστος εἶναι ἡ βλάβη τοῦ μαθητικοῦ κόσμου.

Νήφουσα ἤδη καὶ σωφρονοῦσα ἡ ἡμετέρα Κοινότης ἀς δείξῃ ὅτι δὲν ἐπιτρέπει τοῦ λοιποῦ τοιαύτην ἀλογον καὶ ἐπιβλαβῆ ἐκμετάλλευσιν, ἀς ἐπιβάλῃ δὲ πρὸς τοὺς δυστροποῦντος τὴν δικαίαν αξίωσιν αὐτῆς ὅπως τὰ ἐθνικὰ ἐκπαιδευτήρια λειτουργῶσιν ἡνωμένα καὶ ἐν ἄκρᾳ εὐκοσμίᾳ καὶ εὐταξίᾳ.

Οἱ ὀλίγα λύκει, **οἱ χαίροντες εἰς τὴν ἀνεριοζάλην** δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀποτρέψωσι τὴν μισητὴν καὶ ἀσύμφορον εἰς αὐτοὺς μόνους λύσιν τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος δὲν θὰ δυνηθῶσι καὶ τὴν ἕνωσιν τῶν Ἐκπαιδευτηρίων νὰ παρακωλύσωσιν.

Μικρὰ Χρονικὰ

Ἡ Α. Μ. Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἕνεκεν ἐκ-άκτου ἀνάγκης ἀνελθὼν εἰς Λευκωσίαν τῇ π. Δευτέρᾳ ἀπῆλθε χθὲς καὶ πάλιν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα.

◆◆◆

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ τῶν Κοινοτικῶν Ἐκπαιδευτηρίων ἤρξαντο τῇ π. Κυριακῇ ἀπὸ τοῦ Π. Διδασκαλείου. Περὶ τῆς γενομένης ἐν οὐτοῖς ἐργασίας καὶ προόδου ὡς, καὶ τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς πανοιδύστου Νηπιαγωγοῦ Δος Μαρίας Χριστοφίδου θὰ γράψωμεν ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ, δι' ἔλλειψιν χώρου ἐν τῷ παρόντι.

◆◆◆

ΕΙΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΡΙ, χωρίδιον παρὰ τὴν Λεύκαν, νέος 2ετὴς ἠστεΐζετο, πρὸς παῖδα 14ετῆ παλλοντα μαχαίριον, ὅπερ ἔπληξε τὸν πρῶτον θανάσιμος κατὰ τὴν ἀριστερὰν πλευράν. Ὁ πληγεὶς ἀπέθανε. ὁ δὲ ἀκούσιος φονεὺς παρεδόθη εἰς τὴν ἀστυνομίαν.

◆◆◆

ΔΥΣΤΥΧΗΜΑ. Τῇ π. Δευτέρᾳ κατὰ τὴν κατωφερῆ ἄδον μωαμεθανός τις νέος, ὠδήγει κάρρον ὅπερ ἀνατραπεν εφόνευσεν αὐτὸν τε καὶ τὴν ἐπιβαίνουσαν τοῦ καρρου μητέρα του.

◆◆◆

ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟΙ. Εἰς τοὺς δύο νέους μωαμεθανοὺς καταδίκους εἰς θάνατον ἐπὶ τῷ στραγγαλισμῷ καὶ σκυλεύσει τῆς μωαμεθανῆς Ἱεροδούλου ἀνηγγέλθη ὅτι ἡμέρα τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως κατ' αὐτῶν ὡρίσθη ἡ 6/19 Ἰουνίου.

◆◆◆

ΕΠΙΤΡΟΠΗ τοῦ Ἱ. Ναοῦ Χρυσαλιωτίσσης ἐξελέγη κατὰ τὸ ὑπὸ ἐπικρατοῦν πνεῦμα ἐκ προσώπων ἀνηκόντων εἰς ἀμφοτέρας τὰς τέως μερίδας.

Ἀρκετοὶ τινὲς μόνον θὰ ἀδημονῶσιν ἐπὶ τούτῳ.

◆◆◆

ΕΠΑΝΕΚΑΜΨΕΝ ἐξ Ἰταλίας ὁ κ. Ἀντων. Κλόκαρης μετὰ ὀλιγοετεῖς, ἐν θεωρητικῇ ἐκεῖ σπουδᾷ περὶ τὴν καθόλου θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν γεωπονίαν κεκλημένος ἤδη νὰ παράσχῃ πολλὰ ὑμῖν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν πατρίδα του ὑπηρεσίας ὡς βοηθὸς ἐν τῷ Γεωργ. τμήματι.

ΓΑΜΟΙ. Τῇ π. Πέμπτῃ ἠυλογήθησαν ὑπὸ τῆς Α. Π. τοῦ Μητροπολίτου Κιτίου οἱ γάμοι τοῦ κ. **Λουκᾶ Σπ. Ἰακωβίδου** καὶ τῆς ἄριστα μεμορφωμένης δεσποινίδος **Δανάης Δ. Θεμιστοκλέους** ἐν εὐρυτάτῳ κύκλῳ συγγενῶν καὶ φίλων, ὧν ἐδέξαντο οἰνεόνυμφοι τὰς θερμοτάτας εὐχὰς καὶ τὰ εἰλικρινέστατα συγχαρητήρια.

◆◆◆

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ ἠυλογήθησαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ χοροῦ τοῦ κ. Συνδίκου οἱ γάμοι τοῦ κ. **Λουκιανοῦ Λούτση** καὶ τῆς Δεσποινίδος **Ἀγγελικῆς Δ. Ἀντζουλάτου.** Πρὸς τοὺς εὐτυχεῖς νεονύμφους εὐχεται ἡ σύνταξις πᾶσαν εὐδαιμονίαν μάλιστα δὲ τὴν ἑδραίωσιν οἴκου γνησίως Ἑλληνικοῦ, ἵνα τὰ τέκνα αὐτῶν τελέσωσι τοὺς γάμους των ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὰ ἀγγελτήρια τούτων συντάξωσιν ἑλληνιστὶ καὶ μετὰ Ἕλλην. ἡμερομηνίας.

◆◆◆

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ. Τῇ π. Πέμπτῃ ὁ κ. **Μιχαὴλ Γ. Ταλλιαδῶρος** ἐμνηστευσατο τὴν καλλίστην Δεσποινίδα **Ἑλένην Παντελῆ** ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς εὐχὰς συγγενῶν καὶ φίλων.

Τὰς συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις ἄσμενοι θὰ δεχθῶσιν αὔριον οἱ μνηστευθέντες ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ τῆς μνηστῆς κατὰ τὴν ἑορίαν Φανερωμένης.

◆◆◆

ΕΥΔΟΚΙΜΩΣ ὑποστὰς τὰς ἐπὶ διδακτορίᾳ ἐξετάσεις ἐν τῇ Ἰατρικῇ ὁ ἐπιμελὴς σπουδαστὴς κ. **Ἀγαθοκλῆς χ: Γαβριὴλ** ἀνηγορεύθη Διδάκτωρ τῆς Ἰατρικῆς.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Γνωστοποιεῖται ὅτι λίαν προσεχῶς ἐνοικιάζονται τὰ ἐξῆς Μοναστήρια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς: τὸ τοῦ Ἅγ. Ἡρακλειδίου, τὸ τοῦ Ἅγ. Παντελεήμο νος, Ἀχερᾶς καὶ τὸ τῆς Καντάρας. Οἱ θέλοντες νὰ ἐνοικιάσωσιν οἱονδήποτε τῶν Μοναστηριῶν τούτων δύνανται νὰ ζητήσωσι πληροφορίας ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ νὰ κάμωσι τὰς προσφοράς των. Βραδύτερον δὲ θὰ ὁρισθῇ καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ὁριστικῆς παραδόσεως αὐτῶν.

Ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤ. ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ

Ἄὔριον Κυριακὴν περὶ ὥραν 9 1)2 π. μ. ἄρξονται αἱ ἐξετάσεις τοῦ Π. Διδασκαλείου τῶν Θηλέων καὶ τοῦ Κοινοτικοῦ πλήρους Παρθεναγωγείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Δεσποσύνης Χαριτίνης Χ" Γαβριὴλ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Προτιθέμενος ν' ἀπέλθω προσεχῶς εἰς Ἀγγλίαν πρὸς προμήθειαν τῶν εἰδῶν τοῦ Ἐμπορορραπτικοῦ Καταστήματός μου

«Η ΚΟΜΨΟΤΗΣ»

ἄσμενος ἀναλαμβάνω νὰ ἐκτελέσω πᾶσαν παραγγελίαν τῶν ἀξιοτ. πελατῶν μου ἐγκαίρως διδομένην μοι.

Χριστόδ. Κωνσταντίνου
Ἐμπορορραπτης.

ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἡ ρωσσικὴ Κυβέρνησις προτείνεν ἀνακατοχὴν τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Προστατίδων Δυνάμεων καὶ ἀνάληψιν παρ' αὐτῶν καὶ τῆς διοικήσεως τῆς νήσου· πρέπει δὲ νὰ γείνῃ τοῦτο ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἐξέγερσις καὶ ἀνησυχία ἤθελον παραταθῆ.

Ἡ ἀπόφασις τῶν Κρητῶν.

Ὁ ἐν Ἀθήναις ἀνταποκριτὴς τοῦ λονδινείου «Χρόνου» ἐτηλεγράφησεν ὅτι ἀπὸ συνεντεύξεις του μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Δραγούμη ἐσχημάτισε τὴν πεποίθησιν ὅτι οἱ Κρῆτες ὑπακούοντες καὶ εἰς συμβουλὰς ἐξ Ἀθηνῶν δὲν θὰ ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἐκπεφρασμένην ἐπιθυμίαν τῶν Δυνάμεων. Πιστεύεται μάλιστα ὁ σχηματισμὸς οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ἐν Κρήτῃ, ὅτε ἡ συνέχισις τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως θὰ ἦτο περιττή.

Ἐκ Κρήτης ἠγγέλθη ὅτι διεξάγεται συνεννόησις μεταξὺ τῶν διαφόρων κομμάτων πρὸ

ἐθνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῆς νεωτερας γενεᾶς κρατύνεται καὶ στερεοῦται ἡ δυναμις τοῦ ἐθνικοῦ πνεματος. Οἱ μὲν ἐν ἡλικίᾳ ὄντες εἰσὶν οἱ φορεῖς τῆς εθνικῆς ἐργασίας· τὰ δὲ τῆς παιδευσεως ἐργαστήρια ὀφείλουσι νὰ ὑποβοηθήσωσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς παρασκευῆς τῆς πλήρους πανοπλίας τῆς νεότητος, ἵνα μετάπειτα αὕτη ὥριμος γενομένη καταστῇ ἐργάτις χρήσιμος ἐγκατασταθεῖσα ἐν τῇ πελωρίᾳ ἁλωσει τῆς βράσεως τῇ δι' αἰώνων πολλῶν διοικοσῃ. Διὰ τοῦτο ἐναγωνίως πάντες ἀποβλέπομεν πρὸς τὰ ἐν αὐτοῖς τελούμενα μυστήρια καὶ μετὰ παλμῶν καρδίας τὴν λειτουργίαν αὐτων παρακολουθοῦμεν, ἐκ ταύτης τοὺς ἡγήτορας καὶ ρηξικελεύθους ἐν τῇ προαγωγῇ τοῦ ἐθνικοῦ πνεματος ἄνδρας ἀναμένοντες, ἐκ ταύτης τοὺς διαδόχους τοῦ ἀπλέτου φωτὸς, τοῦ μέλλοντος πᾶσαν σκοτίαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς κόσμῳ νὰ δηλώσῃ, προσδοκῶντες. Ἐὰν λοιπὸν, τούτου ὡς ἀληθῶς οὕτως ἔχοντος, εὐτυχῆ ἑαυτὸν λογίζηται ἕκαστος εἰλικρινῆς καὶ ἀκραιφνὴς τοῦ κοινοῦ ἐργάτης συναιδὼς ὅτι ἐν τῷ ἑαυτοῦ μέρει δὲν ὑπελείφθη τῶν ὑπὲρ τοῦ ὅλου καθηκόντων αὐτοῦ, οἷα τῳόντι ἀνέκφραστος χαρὰ δικαίως προσδοκᾷ τις νὰ κατέχῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἐργατῶν ἐκείνων τοῦ πνεύματος, οἵτινες κατεργάζονται τοὺς ἀδαμαντίνους στύλους, ἐφ' ὧν ὁλόκληρον τὸ καλλιμάρμαρον οἰκοδόμημα τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου ἐπερείδεται! οἵτινες κέκληνται τὸν πνευματικὸν ἀγρὸν τῆς ἀναγεννήσεως τῆς φερέλπιδος τοῦ ἔθνους νεότητος νὰ καλλιεργήσωσι. Ἀλλ' ἡλίκη ἐξ ἑτέρου λύπη φυσικὸν εἶναι νὰ καταπλύζῃ τὰς καρδίας τῶν τὴν ἑαυτῶν ἀποστολὴν ὡς ἄριστα κατανοούντων καλλιεργητῶν τοῦ πνεύματος τῆς νεότητος, ὁπόταν, οὔτω μεγάλης οὔσης τῆς ἀπέναντι τοῦ ἔθνους εὐθύνης αὐτῶν, ὁ πρὸς καλλιέργειαν αὐτοῖς παραδοθεὶς ἀγρὸς ἄγαν αἰχμηρὸς καὶ ἀμμώδης τύχῃ, ὥστε νὰ μὴ ἀποφέρῃ τὰ προσδοκηθέντα ἀποτελέσματα τῆς πολυμόχθου αὐτῶν ἐργασίας! Τοιοῦτον κλῆρον λαχόντες οἱ διδάσκαλοι ἐν καιροῖς μάλιστα, καθ' οὓς ἐλάχιστα κατανοουμένης τῆς σημασίας τῆς ἐπιδράσεως τῶν λοιπῶν τῆς ἀγωγῆς καὶ μορφώσεως παραγόντων, ἡ τελεία μεταμόρφωσις καὶ ἀναγέννησις ὡς εἰπεῖν τῆς νεότητος παρὰ μόνης τῆς ἐργασίας αὐτῶν προσδοκᾶται, εἰσὶ τῳόντι ἐκεῖνοι, οἵτινες ὥσπερ Ἄτλαντες τὸ ὅλον βάρος τοῦ εὐγενοῦς ἐθνικοῦ οἰκοδομήματος βαστάζουσι. Διότι οὗτοί εἰσιν οἱ ἀληθεῖς τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν μάρτυρες ὑπερηφάνως τὰς εὐθύνας ὑπέχοντες οὐ μόνον τῶν δι' ἰδίαν ἀπειρίαν ἡμαρτημένων, ἀλλὰ καὶ των δι' ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν ἄλλων παραγόντων κακῶς ἀποβάντων, καὶ θλίβονται μὲν ἴσα τοῖς πρώτοις καὶ κορυφαίοις τοῦ ἔθνους ταγοῖς, ὁπόταν τὸ φύσει τραχὺ ἔδαφος τῆς καλλιεργείας λίᾳ πνεύσας παντελῶς ἀποξηράνῃ, ἐν δὲ τῇ ἐνδομύχῳ αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ τῶν πολυαθλητῶν μόχθων χαρᾷ οὐδαμῶς ἀξιοῦσι καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τῶν ἐπαίνων τῶν ἄλλων νὰ τυγχάνωσιν, οὐδὲ τὸν πάταγον τῆς διαφημίσεως νὰ ἀκπαλῶνται, καθιστάντες οὕτω ἅλαν ἀμφίβολον, ἐν τῇ συνειδήσει τῶν ἐπαϊόντων τὴν ἑαυτῶν δρᾶσιν.

Ἡ σχολικὴ κατάστασις παρ' ἡμῖν.

Τοιοῦτον πολύμοχθον μέν, ἀλλ' εὐγενῆ ἀγῶνα ἠγωνισάμεθα κατὰ τὸ ἐκπνεῦσαν σχολικὸν ἔτος κατὰ δύναμιν καὶ οἱ καθηγηταὶ τοῦ Παγκυπρίου. Τὸ στάδιον τῆς δράσεως ἡμῶν οὐδεὶς, πιστεύω, ἀμφιβάλλει ὅτι ὑπῆρξε οὐ πάμπαν ὁμαλὸν, ἐὰν μόνον λόγον ἔχῃ τῶν τε ἐξωτερικῶν συνθηκῶν καὶ αὐτῆς τῆς δυσγαρείας τοῦ διδάσκειν καὶ παιδεύειν ὅπερ ἀξιοῖ οὐ μόνον τὰς γνώσεις τῶν διδασκομένων νὰ ἔχῃ τις ἤδη κεκτημένας ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἱκανῆς πείρας νὰ ἐλσύνηται μετ' ἐπιστημονικῆς ἔμβαθύνσεως εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος τῶν ἐν τῷ ψυχικῷ τοῦ παιδὸς βίῳ τελουμένων καὶ ὑπὸ ἐμφύτου ἀτομικῆς κλήσεως νὰ παρακολουθῆται, ἵνα μὴ διηνεκῶς ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ τῶν ἔργων παραπαίῃ. Τῆς δυσγερείας δὲ ἀκριβῶς τοῦ ἔργου τῆς παιδεύσεως λόγον ἔχοντες, ἐὰν ἡμῖν αὐτοῖς συνειδῶμεν ὅτι ἐν τῷ εὐγενεῖ διαύλῳ τῆς μαιεύσεως τῆς διανοίας τῆς νεότητος, τῆς κατερδεύσεως τῶν ψυχῶν καὶ καρδιῶν καὶ τῆς φρονηματίσεως καὶ ἐξάρσεως πρὸς πᾶν εὐγενὲς καὶ ἀγαθὸν ἐπιπονώτατα ἀθλήσαντες μέτριον ἐπετελέσαμεν ἀπολαύομεν τῆς μεγίστης χαρᾶς εὐχόμενοι ἵνα ἐν τῷ μέλλοντι ἀεὶ εὐκοπώτερον καὶ αἰσιώτερον τὸ ἔργον ἡμῶν ἐπὶ κοινῷ ἀγαθῷ βαίνῃ. Τούτου οὕτως ἔχοντος, λογιζόμενος ὅτι ἐπευθύνω τὸν λόγον πρὸς ἀκροατήριον πεφωτισμένον καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα γινώσκον παρίσταμαι σήμερον ἐλώπιον αὐτοῦ βμετὰ θάρρους, ἵνα τὸν λόγον τῶν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολ. ἔτος πεπραγμένων ὑποβάλω.

Το Παγκύπριον Γυμνασιον ἐνέγραψε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος μαθητας 237 εἰς τας ὀκτὼ ταξεις. Τούτων εἰς μὲν τὴν Α' ταξιν κατε ἀχθησαν 45, εἰς δὲ τὴν β' 49, εἰς δὲ τὴν Γ'. 47, εἰς δὲ την Δ' 32, εἰς δε τὴν Ε' 23, εἰς δὲ τὴν Στ'. 11, εἰς την Α' του Διδασκαλείου 12, καὶ εἰς τὴν Β'. Διδ. 19. Ἀπεχώρησαν δὲ διαρκουντως τοῦ σχ. ἔτους ὀυο ἐκ τῆς Α'., τρεῖς ἐκ της Β'., εἷς ἐκ τῆς Γ'., ἀπεβ-ήθη δὲ καὶ εἷς ἐκ τῆς Α'. τοῦ Διδασκαλείου.

Ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων κατὰ τὸ πρόγραμμα καὶ ὡρολογιον ἐγένετο τῇ 16ῃ 7/βριου, ὅτε ἦσαν ἤδη ἐγγεγραμμενοι μαθηται πλεῖονες των 160, ὅπερ καταδεικνυσιν ὅτι μάτην πρότερον ὁ Σεπτέμβριος μὴν ὅλος καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ 8/βριου ἐν ἀπραξίᾳ διέρρεε, χρόνος δηλ. μάλιστα πρόσφορος πρὸς πνευματικὴν ἐργασίαν εἰς οὐδεμίαν ἐχρησιμοποιεῖτο πνευματικὴν ἐνασχόλησιν, ὅπερ πρὸς τοῖς ἄλλοις νομίζω ὅτι καὶ εἰς χαλάρωσίν τινα των μαθητῶν συνετέλει.

Τὰ μαθήματα διενείμαντο οἱ κ.κ. καθηγηταὶ κατ' ἀνάγκην δις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἔτους μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς διὰ τὴν παραίτησιν ἑνὸς τῶν ἀρίστων συναδέλφων, τοῦ κ. Μεν. Μαρκίδου μεταβάντος εἰς ἑσπερίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, καὶ οἱ κ.κ. συνάδελφοι πάντες οἰκειοθελῶς ἀνέλαβον πλείονας ὥρας διδασκαλίας μέχρι τῆς προσλήψεως καὶ καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν τοῦ ἄρτι εὐδοκίμως τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις ὑποστάντος νεαροῦ φιλολόγου κ. Κωνστ. Χ'' Κωστα, ὅτε ἐγένετο νέα διανομὴ τῶν μαθημάτων, καθ' ἣν ἐδίδαξε τὸ προσωπικὸν μέχρι τοῦ τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους. Κατὰ τὴν διονομὴν ταύτην ὁ μὲν Γυμνασιάρχης ἐδίδαξεν Ἑλληνικὰ Β' Διδασκαλείου ὥρας 4, ἑλληνικὰ Στ'· Α'. διδασκ. ὥρας ὀκτὼ, ὡς τὰς δυο συνεδιδάσκετο Δημοσθένη καὶ ἡ Β'. Διδασκαλείου Παιδαγωγικὰ Β'. καὶ Α'. Διδασκ. ὥρ. 4, φιλοσοφικὰ Στ'· καὶ Α'. Διδασκαλείου ὥρ. 1 καὶ φιλοσοφ. Ε' ὥρ. 1 τὰς λοιπὰς ὥρας μέχρι των 25 διαθεὶς πρὸς διδασκαλίαν ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ.

Ὁ κ. Πλ. Αὐγουστῖνος ἐδίδαξεν: Ἑλληνικὰ Ε', ὥρας 10, Ἱστορίαν Στ'. καὶ Α'. Διδασκ. ὥρας 2, Λατινικὰ Δ'. ὥρ. 3, Ἱστορίαν Δ'. ὥρας 2, τὰς λοιπὰς ὥρας μέχρι 29 συμπληρώσας ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ. Ὁ κ. Ἰωαννίδης: Ἑλληνικὰ Δ. Λατινικὰ. Ε'. καὶ Στ'., ἱστορίαν τῆς τέχνης Στ'. καὶ Α' δ. Κυπριακὴν ἱστορίαν Β'. Διδασκ. Γεωγραφίαν Γ'. καὶ Β'., προσέτι δὲ Ὅμηρον ἐν τῇ Στ'. καὶ Α'. δ. ὥρας 2, τὰς λοιπὰς ὥρας μέχρι 28 συμπληρώσας ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ. Ὁ κ. Χ'' Κώστας ἐδίδαξεν: Ἑλληνικὰ Γ'. Λατινικὰ τῆς αὐτῆς, ἱστορίαν Ε'. κα Γ'. καὶ Β' καὶ Α'., λατινικὰ Β'. καὶ Γεωγραφίαν Α'. προσθεὶς καὶ 3 ὥρας διδασκαλίας ἑλληνικῶν Α'. ἤτοι ὥρας 28.

Ὁ κ. Σπυριδάκης: Ἑλληνικὰ Α'., ἱερὰ Α'., Β'., Στ'., καὶ Δ' διδ. ὥρας 18, προσέτι δὶ ἐδίδαξεν ὥρας 10 ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ. Ὁ κ. Κωνσταντινίδης τὰ ἑλληνικὰ τῆς Β'. καὶ θρησκευτικὰ Γ'., Δ' Ε'., Β'. Διδασ. ὥρας 16, διδάξας ἑτέρας 12, ὥρας ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ.

Ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης: Τὰ μαθηματικὰ πασῶν των τάξεων πλὴν τῆς Α'. καὶ Β'. καὶ τὴν φυσικὴν Πειραματικὴν Ε'. καὶ Στ'. καὶ Α'. διδ. ὥρας 20, συμπληρώσας τὰς λοιπὰς ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ Ὁ κ. Ἱερωνύμου ἐδίδαξεν ὥρας 23 ἐν τῷ Γυμνασίῳ, ἤτοι μαθηματικὰ Α'. Β'. καὶ Φυσικὰ τῶν αὐτῶν, Φυσικὰ Γ'., Δ'., χημείαν καὶ Γεωλογίαν Ε' καὶ Γεωπονικὼν Α'. καὶ Διδ., ἑτέρας δὲ 9 ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ. Ὁ κ. Νικολαΐδης Γυμναστικὴν, ἰχνογραφίαν, καλλιγραφίαν, λειτουργικὴν ἐν πάσαις ταις τάξεσι καὶ ᾠδικὴν Β'. καὶ Α'., ὥρας 30. Ὁ κ. Οἰκονομᾶκος τὴν ᾠδικὴν καὶ ὀργανικὴν μουσικὴν. Ὁ κ. Griffin τὰ Ἀγγλικὰ πασῶν των τάξεων, ὁ κ. Rahbe τὸ Γαλλικὰ πασῶν πλὴν τῆς Α'. καὶ Β'. διδ. Ὁ κ. Ρῶσσος ἐκκλ. μουσικὴν Α'. καὶ Β'. δ.δ. τὰς διδ. ἀσκήσεις πάνυ ἐπιμελῶς καὶ καρποφόρως διηύθυνε καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὁ κ. Χαρ. Μαραθεύτης. Λίαν φιλοτίμως δὲ ἐδίδαξε καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν ὑγιεινὴν ἐν τῇ Β'. διδ. ὁ κ. Εὐάλθων Γλυκύς.

Τὸ προσωπικὸν τοῦ Γυμνασίου ὑπῆρξεν, ὡς ὑπεδηλώθη ἀνωτέρω, τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ προηγηθὲν ἔτος. Προσληφθέντων τοῦ κ. Αὐγουστίνου καὶ τοῦ κ. Κ. Χ'' Κώστα μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ κ. Μασκίδου καὶ τοῦ κ. Delaporte των Γαλλικῶν ἀντικατασταθέντος τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τοῦ αἰδ. Τριανταφυλλίδου, εἶτα δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Ῥαχμπε. Ἀπετελεῖτο δὲ τὸ πλεῖστον ὑπὸ καθηγητῶν δεδοκιμασμένων, εὖ, ἡ πολυετης πειρα καὶ εργασια ἰσανως περὶ του ἐλαστοτε πρακτέου διεφώτιζεν, ὥστε καθ' ὁ. τουτ ἐλειτουργεια τῆς σχολῆς ὁμαλῶς νὰ βαίνῃ καὶ τὸ δυσχερὲς τῆς διευθυνσεως ἔργον νὰ μιτριαζῃται. Το ὁμαλιστα ζῆλωτ ν ἐν τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν ὑπῆρξε τοῦτο, ὅτι, ὥσπερ κατὰ τὸ προηγηθὲν ἔτος, οὕτω καὶ κατὰ το λῆξαν πάντες μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως τὸ ἑαυτων ἔργον ἐξετελεσαν καὶ ἡ συνεργασια ἡμων ὑπῆρξεν ὡς ἀληθως συναδελφικὴ ὅπερ ὁπόσον ἐπιδρᾷ επὶ τὴν κανονικὴν πορείαν τῆς λειτουργίας καὶ ἐπὶ τὸ ἦθος καὶ τὴν εἰς τὰ μαθήματα ἐπίδοσιν των μαθητῶν, περιττὸν κρίνω νὰ εἴπω.

Ἡ ἀγωγὴ τῶν μαθητῶν.

Τίς δὲ ὑπῆρξεν ἡ των μαθητων ἀγωγή; Ποῖον τὸ ἦθος ἐδηλοῦτο ἐν ταις ποικίλαις αὐτων ἐκφάνσεσιν; Ἡ ἐξετασις τοῦ ζητήματος τούτου τυγχάνει δυσχερὴς καὶ ἡ κρίσις οὐχὶ οὕτω ῥαδία. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐν τῇ σχολῇ συμπεριφορᾶς ὁρμώμενός τις προσχθῇ εἰς τὴν τολμηρὰν περὶ τοῦ ἤθους των μαθητῶν κρίσιν, γέλωτα πολὺν θὰ παράσχῃ. Δύναται τις περὶ τάξεως ἐν τῇ σχολῇ καὶ πειθαρχίας νὰ λέγῃ μετ' ἐπιτυχίας τοῦ ὀρθοῦ, οὐδαμῶς κινδυνεύων νὰ πελεγχθῇ ὑπὸ τοῦ εὐθὺς μετὰ ταῦτα βίου των μαθητῶν. Δυσχερέστατον μέντοι καὶ μάλιστα τολμηρὸν εἶνε με :' αὐθεντικότητος νὰ ποφαίνηται περὶ τοῦ κατ' ἐξοχὴν δυσεξερευνήτου ἐδύτου τοῦ θυμικοῦ καὶ τῆς συνυφάνσεως τῆς τοῦ ἤθους ἐσ θῆτος ἐκ ποικίλων μίτων. ἀγόμενος εἰ. τὴν κρίσιν ταύτην ἐκ τῆς ὄψεως, ἣν ἐν τῇ σχολῇ παρέχει τὸ σχῆμα τῆς των μαθητῶν συμπεριφορᾶς. Οὐδεὶς ὑπάρχει, πιστεύω, ὁ μὴ ἀναγνωρίζων ὅτι τὸ ἔργον τῆς ἠθικῆς των νέων ἀγωγῆς λίαν δυσχερὲς εἶνε, ὁπόταν μάλιστα ἥκιστα συμβάλλωσιν οἱ λοιποὶ παράγοντες δηλ. ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ κοινωνία. Καθήκον τῆς σχολῆς εἶνε ἡ προσαγωγὴ τοιούτων ἐκ πασῶν των σφαιρῶν τοῦ βίου παραστάσεων καὶ ἡ τοιαύτη αὐτων ἐπεξεργασία, ὥστε μετὰ τῆς προχῆς τῶν γνώσεων ζύμωσις τις ἐν τῷ πνεύματι τοῦ παιδὸς καὶ αὐτενέργεια νὰ τελῆται μετὰ διαθερμάνσεως τῆς καρδίας, ἐξ ὧν ὡς ὥριμος καρπὸς νὰ παράγωνται τὸ ἐξ μεγάλα διαφέροντα τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀναστροφῆς ἢ μετοχῆς, ἃ ἀεὶ νὰ ὠθῶσι τὸν παῖδα πρὸς βαθυδ-ραν εἰς τὰ μυστήρια τῶν πραγμάτων, εἰσδυσιν καὶ πρὸς τὴν ἐν τῷ βίῳ πραγμάτωσιν των ἠθικῶν ἰδεωδων τῆς ἀνθρωπότητος Το καθῆκον τοῦτο βεβαίως ἂν μὴ ἦ.ο δυσχερὲς καὶ ἂν μὴ ὁ κίνδυνός τις ναυαγίας τοῦ διδάσκοντος ἐν παντὶ αὐτοῦ βήματι ἐνέκειτο, δὲν θὰ ἐδημιουργεῖτο τοσαύτη κίνησις ἐπὶ τοῦ παιδαγωγικοῦ ἐδάφους καὶ δὲν θὰ ἐμελετᾶτο μετὰ τοσαύ ης ἀκριβείας καὶ λεπτότητος ἡ δρᾶσις τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς πρὸς ἐκκάλυψιν των ψυχολογ. νόμων, οἵτινες νὰ χρησιμεύωσι τῷ διδασκάλῳ ὡς κανόνες τῆς πορείας τῆς διδακτικῆς καὶ παιδευτικῆς αὐτοῦ ἐργασίας. Πρόκειται ἐνώπιον τοῦ εὐσυνειδήτου διδασκάλου οὐχὶ ἄψυχον, ἀλλ, ἔμψυχον ὑλικὸν, δι' ἐμφύτων διαθέσεων πεπροικισμένον, ἑκάστου παιδὸς ἰδίαν ἀτομικότητα κεκτημένου, ἰδίαν κληρονομικότητα ἐκ των αυτοῦ γονέων καὶ πάππων ἕλκοντος, ἰδίαν μυστηριώδη ἐξέλιξιν τοῦ νοητικοῦ, συναισθητικοῦ καὶ βουλητικοῦ ἐκφαίνοντος, ἥτις πολλάκις διὰ τῆς ἰδιορρυθμίας εἰς ἀπόγνωσιν δύναται νὰ ἀγάγῃ καὶ τὸν μάλιστα διὰ ψυχολογικῶν γνώσεων πεφωτισμένον καὶ τὸν πλείστην πρᾶξιν καὶ ἰδανὴν ἐν αὐτῇ δεξιότητα καὶ τέχνην παιδεύσεως κεκτημένον διδάσκαλον.

Διὰ τοῦτο τὴν σήμερον πᾶσαι αἱ των προγενεστέρων φιλοσόφων γνῶμαι καθ' ἃς ἡ ψυχὴ τοῦ παιδὸς εἶνε εὐμάλακτος τῆς κηρὸ., ὃν δύναται τις νὰ πλάσῃ ὅπως ἂν βουληθῇ, εἶνε πίναξ ἄγραφος, ἐφ' οὗ δύναται τις ἀνεξιτήλως νὰ γράψῃ ὅ,τι ἂν νομίσῃ καλόν, οὐδὲν ἰσχυουσι, παρὰ πᾶσαν τὴν τῇ παιδεύσει ἀποδιδομένην μεγίστην σημασίαν, ἐξελέγχθεισαι ἐσφαλμέναι ὑπ' αὐτῆς τῆς πείρας διδασκούσης ὅτι ἐκ δύο παίδων τῶν αὐτῶν γονέων ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ἀνατεθρομμένων καὶ τῆς αὐτῆς παιδεύσεως τυ,ὀντων ὁ μὲν ἕτερος ἀποβαίνει χρηστὸς, ὁ δ' ἕτερος κατισχύνῃ καὶ τοὺς γονεῖς καὶ τὸν παιδαγωγόν. Ταῦτα δὲ λέγων περιορίζομαι ἐν μόνῳ τῷ ἐδάφει τῆς καρδίας, ἐν μόνῳ τῷ συναισθητικῷ καὶ βουλητικῷ τῆς ψυχῆς, διότι γνώσεις δύναται τις νὰ μεταδώσῃ εἰς πάντα ἔχοντα τὸ προσῆκον μέτρον τοῦ νοῦ, ἀλλὰ δυσκολώτατον εἶνε τὴν καρδίαν νὰ καταρδεύσῃ, εἰς τὸ ἔδυτον τοῦτο νὰ εἰσδύσῃ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τελούμενα νὰ κατανοήσῃ. Τοῦτο δὲ, οὐ μόναν διότι, ὡς ἔφθην εἰπὼν, ἕκαστος παῖς ἰδίαν ποικιλίαν διαθέσεων καὶ κληρονομικοτήτων παρουσιάζει, ἀλλὰ καὶ διότι πλειστάκις τὸ ὑπὸ τῆς σχολῆς οἰκοδομουμενον καταστρέφει ἀτασθαλος κατ' οἶκον ἀγωγὴ καὶ κοινωνία Τὰ παραδείγματα εἶνε ἐνεῖνα, ἃ ἐπισπωνται τα παίδα· ταυτα δὲ πρόχειρα παρεχουσιν οἱ ρηθεντες ὀυο συντελεσται. Καὶ ἂν μὲν ὁ παῖς ηὐτύχησε τὰ πρωτα ἰοίᾳ ἔτη τῆς ἑαυτου ἀνατροφῆς νὰ διέλθῃ ἐν οἰκογενειακῇ ἀτμοσφαίρᾳ καθαρᾷ, ἀπηλλαγμένῃ παντος ηθικοῦ ρυπου, τοῦ ψευδους, τῆς ἀσεβείας, βωμολοχίσς καὶ τῶν τοιούτων κακων, ἐσώθη κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ ἂν το εὐρύτερον περιβαλλον τῆς κοινωνιας εὐνοησῃ, ἀπιθῃ διὰ τῆς ἐν τῇ σχολῇ παιδεύσεως ἠθικὸς παράγων δυνομενος νὰ συντελεσῃ εἰς την πρόοδον της κατ' αὐτὸν κοινωνίας. Ἐὰν δ' ὅμως πανταχόθεν ἐνώπιον αὐτῶν προκυπτωσιν οὐχὶ ζηλωταὶ ὄψεις, ἐὰν ὑπο κοινωνίας διδασκηται πᾶσαν ἠθ κὴν διαστροφὴν, ἐαν αὐτοὶ οἱ γονεῖς ἐν τῇ μαιαρᾳ αὐτων περὶ των χρηστῶν νεοττιων τεκνων τυγχανουσιν, ἀντιστρατεύωνται κατὰ των παιδευτικῶν τῆς σχολῆς μέτρων, ὥσπερ καὶ συνέβη ἡμῖν, δυνάμεθα νὰ προσδοκωμεν μεγάλην τὴν ἐπὶ τοῦ ἤθους ἐπίδρασιν τῆς παιδευτικῆς τῆς σχολῆς δράσεως; Ταῦτα πάντα, τὸ δὲ σπουδαιότατον, ἡ παντελὴς ἀδιαφορία τῶν γονέων τῶν ἐξωθεν προσερχομένων μαθητων περὶ τῆς τοῦ βίου αυτων διαγωγῆς ἐν πόλει μικρᾷ μὲν, ἀλλ' οὐκ ὀλίγα παρεχούσῃ τὰ τῆς ἐξοκέλσεως καὶ διαφθορᾶς μέσα, ἡ ἐγκατάστασις αὐτῶν παρ' οἰκογε-ειαις περὶ ἐλαχίστου ποιουμέναις ἀπέναντι των ὀλίγων κερματίων τὴν κοσμιότητα τοῦ βιου καὶ ἀποκρυπτομέναις τὰ παραπτώματα αὐτων, καὶ ὁπόταν ἔτι ταῦτα κατάφωρα γίνωνται, πᾶσαν τὴν των διδασκάλων μέριμναν ἀφοπλίζουσιν ἀπέναντι φύσεων ἠθικῶς ἐκτζύλων, ἐν μιᾷ των ὁποίων ὥσπερ ἐν μισγάγκειᾳ πάντα τὰ σπέρματα τῆς φαυλότητος καὶ ἀναισθησίας συρρεύσαντα ἐγονιμοποίησαν ἠθικόν τι ἔκτρωμα μάλιστα τὴν εχολὴν καταισχύναιν Ὁμολογοῦμεν ὅτι θλιβόμεθα, ὁπόταν τὴν νεότητα βλέπωμεν προσκόπτουσαν καὶ ἄευ ειδήτως ἀπεμπολουσαν κατ' ἀξοχὴν αὐτῆς κόσμημα τῆς αἰδοῦς, ἀποβάλλουσαν τὸ κειμήλιον τῆς ἁπλότητος καὶ ἀφελείας καὶ ρυπαινομένην ἐν κατοχρήσεσιν, ἐξ ὧν ἀντὶ τοῦ σφρίγους καὶ τῆς ἐρυθρότητος, τοῦ λαμπροῦ τούτου ἄνθους τῆς νεανικῆς ἡλικίας, καταπέχυται ἐπὶ τ.ν προσώπων ἡ πελιδνότης καὶ ἀναιμία, τὰ ἀποτρόπαια ταύτα φάσματα καὶ γνωρίσματα νοσερᾶς ἠθικῆς κατασσάσεως, θλιβόμεθα καὶ ἀγανακτοῦμεν ἐπὶ ταῖς παρεκτροπαῖς, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πολλοὶ πατέρες καὶ μητέρες διὰ τῆς ἀβελτηρίας, περὶ τοὺς υἱοὺς δεικνύουσιν, ἡ κοινω-ία διὰ τῶν ἑαυτῆς παραπτωμάτων καὶ πλεῖστα ἄλλα εἰσὶ τὰ ἀντιστρατευόμενα πρὸς ὅ,τι ἂν λυσιτελὲς μέτρον ἡγήσηται ἡ σχολή. Δὲν ἀποκρύπτομεν λοιπὸν, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ καυτηριαζωμεν πᾶσαν δυσειδῆ προλύπτουσαν ὄψιν καὶ τῶν ἁρμοδίων, τῶν γενικώτερον κηδομένων τῆς εὐπομείας τῆς μαθητικῆς νεότητος, τῶν ὡς ἀληθῶς συναισθανομένων τὸ μεγεθος τῆς βλάβης τῆς εἰς τὸ ἔθνος προσγινομένης ἐκ τῆς διαθρύψεως καὶ μαλακίας τῆς νέας γενεᾶς, την προσοχὴν νὰ ἐπιστήσωμεν. Ἐμοχθήσαμεν τῳόντι ἱκανῶς καὶ ἐστιν ὅτε καὶ παιδονομικὰ καθήκοντα ἀνελάβομεν καὶ τοὺς ὀλίγους σκληροτραχήλους καὶ ἀναισθήτους ἔχοντας αὐστηρότερον ἴσως τοῦ δέοντος ἐπεβλέπομεν. Τῶν δὲ αὐστηρῶν μέτρων ἀποτέλεσμα ἔσχομεν εὐτυχῶς τὴν ἐν τῇ σχολῇ τάξιν καὶ πειθαρχίαν καὶ τὴν ἐν τῷ ἐκτὸς τῆς σχολῆς βίῳ δυνατὴν εὐκοσμίαν. Ἀλλὰ ταῦτα ὄντα ἀποτελέσματα φόβου μαλ ον ἢ ἐσωτερικῆς τῆς ψυχῆς ζυμώσεως καὶ βελτιώσεως, εἰκαὶ τὴν πρὸς τὴν ἀρετὴν ὁδὸν προλεαι.ουσιν, οὔπω αὐτὴν τὴν ἀρετὴν ἐκφαίνουσιν. ἥτις εἶνε καρπὸς μόνης τῆς σταθερᾶς βουλήσεως καὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτῆρος, ὃν καὶ σκόπιμος μὲν παροχὴ καὶ συνύφανσις τῶν γνώσεων, ἀλλὰ καὶ ἄσκησις ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἀπεργάζεται. Ταῦτα μὲν εἰρήσθωσάν μοι περὶ τῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ ἤθους των μαθητῶν.

Ἡ δὲ εἰς τὰ μαθήματα ἐπίδοσις τάξεων υέν τινων ὑπῆρξεν ἀξία ἐπαίνου, τοῦ δὲ συνόλου τοιαύτη, ὥστε, ἵνα εὐσυνειδήτως ὁμολογήσωμεν, οὔτε νὰ ἐπαινέσῃ τις ἄγαν τολμᾷ διὰ τὸν φόβον τῆς βασκανίας, οὔτε νὰ ψέξῃ. Οἱ μαθηται ὡς φαίνεται ἐκ σμικρῶν τὸ μηδὲν ἄγαν ημαθόντες δὲν ὑπῆρξαν ἀφειδεῖς ἐν τῇ καταναλώσει πευματικῶν κεφαλαίων. Καὶ δὲν κατέχωσαν μὲν τὸ τάλαντον ἐκ φόβου χρεοκοπίας, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις καὶ πράξεις αὐτῶν δὲ ὑπῆρξαν γενναῖαι καὶ τολμηραί. Τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐπιδόσεως καὶ τοῦ διαφέροντος, ὃ ἀείποτε ὀφείλει πᾶσαν μὲν ἑτέραν ἐργασίαν, ἰδίᾳ δὲ τὴν πνευματικὴν ἐν τοῖς σχολείοις δράσιν νὰ συνοδεύῃ, νομίζω ὅτι πολλῆς μελετης χι ῆζει τοῦ ἔθνους ὡς ὂν ἓν των κυριωτατων ὀρεῖλον σύντονον νὰ ἐπισπᾶται τὴν προσοχήν. Ἐκ πολλῶν ἐτων προτέρας πείρας τοῦτο γινώσκω, ὅτι τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐπιδόσεως ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀεὶ ταπεινότερον κατέρχεται, τὸ αἰὲν ἀριστευειν καὶ ὑπέροχον, ἐμμεναι ἄλλων ὀὲν διαφλέγει τῆς νεότητος τος ψυχὰς ὥσπερ πρὸ εἰκοσαετίας καὶ ἔτι πρότερον· ὅταν δὲ τὴν μάθησιν δὲν συνοδεύῃ εὐγενὲς συναίσθημα ἀμίλλης καὶ διαφέροντος, ἐὲν δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν τουτο ἀπριθως, εἰ, ὃ πᾶσα ἡ παίδευσις, πᾶσα ἡ διδασκαλία ἀποβλέπει, τὴν εἰς τὴν κοινωνίαν δηλονότι παροχὴν προσωπικοτήτων πεφρονηματισμενων, ἀτομικοτήτων ὑπὸ υψηλοτέρων ἰδεωδῶν διαθερμαινομένων καὶ ὑπὲρ τῆς πραγματωσεως τούτων μυχθουσων. Δὲν ἀρνοῦμεθα ὅτι πολλὰ εἰσι τὰ αἴτια τῆς νοσηρᾶς ταύτης καταστασεως, ὅτι πρώτιστον ἡ κοινωνία καὶ το λεγόμενον πνεύμα τῶν χρόνων μεγάλην ἐκτρέφουσι τ ν ὑλιστικὴν καὶ ἀτομιστικὴν τόσιν ὥσπερ πάντα τἄλλα, οὕτω καὶ τὴν παίδευσιν πρὸς τὸ μέτρον τῆς ἱκανότητος τοῦ πορισμοῦ τοῦ ἄρτου καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἐν τῷ ταπεινῷ τῆς βιοπάλης